БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 269 (11255)
1966 оной ноябриин 15, вторник
сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

СОВЕТ ЗАСАГАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ



Улаан-Үдын тоһоной баа... холодильник—шэнэ та... жэлдэ баригдаһан шэ... предприяти болоно. Эн... мүнөө малай тоһо хада... цехүүд ашаглагдана. Энэ предприятиие ашаг... гада шанартайгаар, тү... үгэхын түлөө сле... рьнүүд ехэхэн оролдоо... Тэдэнэй ашаар холо... льнигай түхеэрэлгэнүүд ... һайнаар табигдаа. Зу... дээрэ: түрүү слесарь... (зүүн гарһаа) Б. Маш..., В. Черепанов, Вл. Ос...ков А. Ваганов.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

МҮРЫСӨӨН ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

Октябриин һайндэрэй урда тээ колхоз, совхозууд, фермэ, гүүртэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эршэ хүсэн мүнөө улам шангадажа, шэнэ долгёор эбхэрнэ.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой Ара-Хэрээтын һаалиин фермынхид эдэ үдэрнүүдтэ ажалайнгаа эршэ нэгэшье һулаһхангүй хүдэлжэ, һаяхан һү һааха жэлэйнтээ түсэб-даабари үлүүлэн дүүргэбэ. Байгша ондо хамта 2765 центнер һү һааха түсэбтэй аад, үнгэрһэн 10 һарада бүхыдөө 2773 центнер һү абаһан байна. Тиигээд жэлэй дүүрэтэр үшөө 225 центнерһээ бага бэшэ һү һааха зорилго урдаа табяа.

Фермын түрүү һаалишад бүришье һайн үрэ дүн туйланхай. Бэрхэ һаалишан Валентина Угловская жэлэй эхинһээ хойшо 22 мянган литр һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб холо үлүүлэн дүүргээ.

Мүн һаалишад Галина Васильева, Федосия Сизых болон бусад һү һааха жэлэйнгээ даабари баһал үлүүлэн дүүргэнхэй.

Мүнөө фермынхид үнеэдээ уянда байлгажа, тусхай рационоор үбһэ, тэжээл садатарнь эдюулжэ эхилһээр үнинэй. Үбэлжэлтэдэ ороһон түрүүшын үдэрһөө хойшо һолоомо, талха таряанай зүйл һайса буйлуулжа, ууралда дэбтээгээд, эһээгээд эдюулжэ захалаа юм.

И. БОРИСОВ.



Хүдөө ажахын машина, трактор заһабарилга мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Түнхэнэй МТМ соо ехэл шууяатай. Ажал хүдэлмэриин сууряан замханагүй.

Трактор заһабарилгада коммунис ажалай ударник, заһабарилагша Борис Алексеевич Лихачев шалгарна. Энэ хүмнай үдэр бүрингөө нормые 150—160 процент дүүргэжэ, түрүүшүүлэй тоодо оронхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ Б. А. Лихачев.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХҮСЭ ШАДАЛЫНЬ ҮРГЭДХЭГДЭХЭНЬ

Амтатай, шэмэтэй эдеэ хоолой элдэб зүйлнүүдые бүтээхэ промышленность улам саашань хүгжөөхэ гэжэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдана. Совет арад парти, правительствынгаа хараалһан, СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ хаража үзөөд, баталан абаһан түсэб бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй мяханай промышленностиин гигант болохо Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат табан жэл соо горитойгоор хүгжөөгдэхэ, олон зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ юм.

Комбинадай бүтээхэ зүйлнүүдые олошоруулха, цех, заводуудые үргэдхэхэ тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан баталан абаба. 1969 он болотор колбасна цех шэнэдхэн байгуулагдаха, хүсэ шадалынь ехэдхэгдэхэ. Тиигэжэ энэ цех мүнөө үеын хүсэ шадалтай сасуулхада хоёр тонноор үлүү ехэ колбаса нэгэ халаан соо хэдэг болохо юм. Ерэхэ жэлдэ 600 тонно сосиска, сарделькэ үйлэдбэрилхэ, харин 1970 ондо 750 тонно үйлэдбэрилдэг болохо. 1967 онойхиһоо 700 тонноор үлүү ехэ колбаса табан жэлэй һүүлшын 1970 ондо үйлэдбэрилэгдэхэ.

Арад зоной ургажа байгаа эрилтэ хангаха, худалдаа наймаанай культура дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэһээ олон янзын колбаса хэхэ, тэрэнэй шанар һайжаруулха гэжэ хараалагдаба. Эртээнһээ шэгнэгдэжэ, тусхай сааһан соо орёогдоһон колбаса 1967 онһоо наймаалагдажа эхилхэ юм.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин предприятинуудта олон янзын колбаса үйлэдбэрилхэ гэжэ Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоолоор мүн лэ хараалагдаа.

Мяханай комбинадай коллектив байгша оной түсэб һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо 1,5 миллион шахуу түхэригэй продукци даабариһаа гадуур бүтээгдээ. Табан жэлэй түсэб бодото дээрэнь бэелүүлхэ, арад зоноо амтатай, элдэб янзын эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха зорилгоёо дүүргэхэ арга боломжо эндэ дууһан бии. Комбинадай хүдэлмэришэд энэ арга боломжоёо хэрэглэн, һайнаар ажаллажа байна.

С. АЮШЕЕВА.

ОЁДОЛШОДОЙ АМЖАЛТА

...ягтын трикотажна фабрикын ...ектив амжалтатайгаар ажал... байна. Жэшээлхэдэ, байгша ... 10 һарын түсэбһөө гадуур ... 30.000 түхэригэй продук... үйлэдбэрилэгдөө. Тус фабри... оёгдоһон 9000 дотор, 4000 ... хубсаһан октябрь һарада ... зондо худалдагдаһан байна. ...олшод Н. Яковлева, Х. Ду...на, С. Чимбеева, Р. Макси..., утаһа ээрэгшэд Н. Самой..., В. Филимонова болон К. ...енова гэгшэд эрхим һайнаар ...ллана.

НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ

Погранична совхоздо малшадай ажалай дүн согсологдобо. Хонишодой дунда эрхим амжалта туйлаһан Шириб Чойдоров нэмэлтэ түлбэридэ 15 хурьга абаха болобо. Тиихэдэ эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон Нима Ранжуровта 10 хурьган үгтэхэ юм.

Һү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ дүүргэһэн түрүүшүүлдэ совхоз нэмэлтэ түлбэриин 1355 түхэриг хубааха байна. Жэшээлхэдэ, 9 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1850 литр һү һааһан Николай Овсянкин 193 түхэриг абаха юм.

Совхозой зүгышэд Галина Самойлова, Валентина Корытова гэгшэд түсэбөөр хараалагдаһан 25 центнерэй орондо 45 центнер мёд тушаажа, ехэ амжалта туйлаа. Тэдээндэ үгтэхэ нэмэлтэ түлбэри хамта дээрээ 588 түхэриг болоно.

Хүдөө ажахын машина, техникын запчастьнуудые алмаһанайнь түлөө совхозой комбайнернуудта 580, трактористнуудта 1106, луговодуудта 867 түхэриг мүнгэн үгтэхэ байна.

Хяагта. Э. БАДМАИН.

КПСС-эй делегаци БКП-гэй IX сьездэ ошоо

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци БКП-гэй IX съездэ хабаадахын тула Болгариин коммунис партиин уряалаар ноябриин 12-то Софи ошоо.

Внуковска аэродром дээрэ энэ делегациие нүхэд Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, Д. Ф. Устинов болон бусад үдэшэбэ. (ТАСС).

В. ШТОФ МОСКВАҺАА МОРДОБО

Хани ёһоор айлшалжа ерэһэн ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вилли Штоф, тэрэниие үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүд ноябриин 12-то Эхэ орондоо бусахын тула Москваһаа мордоо. (ТАСС).

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ЕРЭБЭ

КАБУЛ. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. Т. Ефремов түрүүтэй Советскэ правительственна делегаци Афганистанай правительствын уряалаар ноябриин 12-то Кабул ерээ.

Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан, Эдоши-порт Ширханай хоорондохи автомобилиин харгые нээлгэдэ зорюулагдаһан һайндэртэ тус делегаци хабаадаха байна.

Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр ерэбэ

Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Йон Люнг гэгшэ албанай хэрэгээр ноябриин 13-да Москва ерээ. (ТАСС).

ЗУУН ЖЭЛЭЙ ДҮН

Научно-техническэ бүлгэмүүдэй ойн выставкэ

Научно-техническэ бүлгэмүүдэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрэй экспозици ноябриин 13-да СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын дэргэдэ нээгдээ. Тэрэнэй стендүүд (эдэнь «Ажал ба амаралта» гэһэн павильон соо табигданхай) ухаалан зохёодог эмхинүүдэй, эрдэмтэдэй, инженернүүдэй, һүбэлгэн үүсхэлшэ хүдэлмэришэдэй зуун жэлэй замые харуулна.

Эндэ табигдаһан экспонадуудай дунда олохон шухаг фотодокументнүүд бии. 1866 ондо эмхидхэгдэһэн Ородой техническэ бүлгэмэй байдаг байшан тэдэ документнүүдэй нэгэв дээрэ буулгаатай. Эрдэмтэдэй олониитын хүдэлөөндэ Д. И. Менделеевэй хабаадаһые ондоо документнүүд харуулна. Эрдэм наукын энэ гайхамшаг ажал ябуулагшын гараараа бэшэһэн химиин бүлгэмэй уставай проектын фото-буулгабари анхарал татана.

Агуеехэ Октябриин һүүлээр научно-техническэ бүлгэмүүдые тогтоолгодо В. И. Ленинэй дүүргэһэн үүргэнь экспозицинуудай нэгээр дамжуулан харуулагдана. Совет Россин эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй хүдэлмэридэ шухала арга боломжо хангаха тухай ленинскэ декредүүдэй текстнүүд бии.

Агуеехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо НТО-гой коллективүүдэй али зэргээр бэлдэжэ байһаниинь выставкын түгэсхэлэй таһаг дотор харуулагдана. (ТАСС).



Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Хүн зониие амтатай, шанар һайнтай хилээмээр хангаха гээшэмнай баһал шухала хэрэг болоно. Энэ комбинадай кондитернууд Серафима Пержанова, Валентина Потёмкина гэгшэд амтатай торт, пирожно хэхын түлөө ехэ оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Пержанова В. Потёмкина хоёр.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

...шордомо ...дохёо

ХЭЗЭЭ БЭЛЭН БОЛОХОБ?

...ябрь гараһанһаа хойшо ган... ольбон хүйтэнэй эмин..., хаа хаанагүй байрын са... гэсэ унаба.

...ээл байра байдал муутай ... малшадта нилээд сошор... зүдэрүүхэн болоо.

...инэй нэрэмжэтэ колхозой ... нютагай отделениин Шулэг ... газарта хэдэн зуугаад эхэ ... Юрий Прашутинский ... даадаг отара үбэлжэхэ... Энэ хоёр жэлэй саада тээ ... шэнэ дулаан байра, мүн ... һууха гэр баригдажа ... байгаа. Теэд тэрэниие ... байһан барилгашадай ажал... хандаһан, тэдэнэй ... хүдэлмэриие хинан шалгаагүй дээрэһээнь эндэхи барилга аяар хоёр жэл соо хүсэндөө хүрөөдүй. Тус отара Баян тосхонһоо 15 модо газарта байдаг. Тиимэһээ дархашуулынь гэртэһээ үдэ наран болошоһон хойно ерээд, үдэшэ эртэ бусашана. Заримандаа хоёршье хоногто хүдэлмэридөө ерэдэггүй.

Иигэжэ нобшорһоор мүнөө болотор хонидой байра, хүнэйнь гэрые хүсэд барижа дүүргээгүй.

— Ехэ хүйтэржэ, хонидоо газаа хонуулха аргагүй болоходоо хашаагайнгаа хүсэд бэлэн болоогүйшье һаа, досоонь оруулаалди даа. Шэнэ хашаагаймнай хана хаяа үшөө дулаалагдаагүй, үүдэ, сонхонь таарулагдаагүй байна. Тиихэдэ өөһэдымнай һууха гэр үшөө задагай зандаа,—гэжэ хонишон Ю. Прашутинский хэлэнэ.

Мүнөө тус отарын хонишод хээрын хүйтэн нүүдэл вагон соо һууна. Зундаа, хабар, намар байха гэжэ хэгдэһэн энэ вагон соо мүнөө хонохонь ямар зүдэрүү хүндэ гээхэбта. Хээрын хүйтэн гамнаха бэшэл.

Колхозой, отделениин хүтэлбэрилэгшэд тус отарын байра байдалые түргэн түхеэржэ, бэлэн болгохын тула яаралтай хэмжээ абаха ёһотой.

В. КЛОЧИХИН.

Зэдын аймаг.

Газарай шэмэ

...Байрын саһаар хушагдаһан ...рьёогой уужам тала.

...Ямар бэ даа нэгэ бага гуниг... хооһон шэнги болошоһон энэ ...лада бүри һая гэхээр лэ халюун ...гал таряан далай долгилжо, ...дэн арбаад комбайн, машина...д үдэр, һүнигүй хүдэлжэ, ур...са хуряалгын эршэтэ халуун ...жал бусалан байгаа һэн.

...Эгээл тиихэдэ Борьёогой сов...зой нэгэдэхи отделениин таряа...н дээрэ залуу агроном Юрий ...елых гэгшэтэй түрүүн уулзаа ... Тэрэ уулзалга мүнөөшье ... элихэнээр һанагдана. Нюдэн... шэлтэй, үндэршэг нарин бэе..., хараха янзада һаял хори ...раад ябаһан наһанай хүбүүн ...ряа сэбэрлэжэ байһан хүнүүд... ямаршьеб заабари үгэнэ. Хуб...һан болоод, хөөрэлдэхэ мая...нь харахада студентэл гэхээр. ...шагһаань доошоо һагалдарга... ургашаһан һахалынь хараха..., ехэл сүлөө тухагүй ажалтай ... ха гэжэ ойлгохоор.

— Юрий Алексеевич, һахалаа ... абанатүйбта? Залуу ба...дта үбгэрөө гэлсүүлхэшнил, —гэжэ совхозой парткомой секретарь Жигжит Цындеевич Банкеев энеэбхилэн хэлэнэ.

— Хуряалгаяа дүүргээгүйдөө һахалаа хюһахагүйб гэжэ бэедээ үгэ үгэнхэйб,—гээд, Юрий үргэеэ бэряад үзэнэ.

— Юрий, тиигэжэ болохогүй. Юунэйшье болоо һаа һахалда дарагдашоод ябахань аягүйл даа,—гэнэ парткомой секретарь.

— Үгы ааб даа. Жигжит Цындеевич, би шогложо хэлэнэб. Хуряалгаяа дүүргэхэ гээд, оройл 3—4 хоногто гэртээ ошоогүй, полевой станда байтарни, иигэжэ ургашоо,—гэжэ Юрий аягүйрхэнэ.

Юрий Белых мүнөө хоёрдохи жэлээ отделениин агрономоор хүдэлжэ байна. Богонихон болзор соо эндэ хүдэлбэшье, оролдосотой, ажалаа һайн мэдэхэ, хэрэгтэй болоо һаань, хүндэ эрилтэшье табижа шадаха мэргэжэлтэ гэжэ механизаторнуудайнгаа дунда хүндэтэй болонхой.

Урда жэлнүүдтэ энэ отделенидэ намар паар ёһоор хахалагдадаггүй шахуу, үрэһэ хүрэнгэньшье, зүбөөр сэбэрлэгдэдэг, хадагаладаггүй байһан. Машина техникэшье дүүрэн хүсэндөө, бодомжотойгоор хэрэглэгдэдэггүй бэлэй. Теэд залуу агроном эдэ бүхы асуудалнуудые ябуул шиидхэжэ, үнинһөө хойшо нэгэ тогтошоһон ажалай гуримые эбдээд, шэнээр эмхидхэжэ шадахагүй байһаниинь элитэ.

Нёдондо намар таряа хурлалгын эхилжэ байхада, отделениие эрхилэгшэ С. Мункуев тракторай бригадын бригадир В. Русин хоёрто Юрий иигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө жэлдэ намарай эртын паар ехээр хахалжа бэлдэе. Тиигээл һаа, ерэхэ жэлдэ һайн ургаса абахабди.

— Теэд хаанаһаа тракторнуудые олохобибди. Олонхи техникэмнай ургаса хуряалга, силос даралгада табигданхай ха юм. Намарай паар хахалалгые нэгэ заа хүлеэхэл болообди,—гэжэ тэдэнь ехэ урагша абабагүй.

— Үгы даа, нүхэд, намарай паар эртэл, сентябриин дүүрэтэр хахалаал һаа, шүүхэбди,—гэжэ агроном хүбүүн өөрынхиһөө сухаринагүй.

Тиигээд совхозой директор, главна агрономдо хандажа байгаад, отделенидэ намарай паар горитой хахалуулжа шадаһан. Өөрөө үдэр, һүнигүй агрегадуудай хоорондо ябажа байгаад, газараа тон шанар һайнтайгаар элдүүрилүүлээ. Тэрэнэйнь ашаар нёдондо эртэ хахалжа бэлдэһэн 1200 га намарайнь паар дээрэһээ энэ жэлдэ гектарай 19 центнер шэниисэ хуряагдаа. Ондоогоор хэлэбэл, сэбэр паарһаашье дутуугүй ургаса гараа бшуу.

— Зай, Валерий Игнатьевич, намарай эртын паар ямар гэжэ һананат?—гэжэ ургасын һая хуряагдажа байхада бригадир Русинһаа асууба.

— Юрий Алексеевич, зүб лэ юумэ хэһэн байгааш. Энэ жэлдэ намарай паар үшөө ехээр хахалхабди,—гээ һэн тэрэнь.

Байгша ондо отделениинхид 2000 гектар намарай паар хахалаа.

Агрономой үүсхэлээр үнгэрэгшэ хабар отделениинхид 200 гектарта шэниисэ тарихадаа, га бүридэ 2 центнер тухай аммиагай уһа оруулаа юм. Намар тэндэхи га бүриһөө 20—21 центнер ургаса абтахадань, харин тэрэнэй хажуудахи минеральна үтэгжүүлгэ оруулаагүй газарһаань гектарай 17—18 центнер таряан хуряагдаа. Мүн Юриин оролдолгоор энэ жэлдэ 2000 гектар ургасада самолёдоор хоро хаягдажа, буртаг үбһэн сэбэрлэгдээ. Гадна байгша ондо эндэ газарай хүрьһэнэй һалхинһаа гэмтэлгэ, хатаалгаһаа хамгаалхын тула түрүүшынхеэ горитой тарялан шаблаагүй анзаһатай плугаар хахалагдажа туршагдаба.

Эдэ бүгэдын ашаар тус отделени совхоз соогоо эгээл баян ургаса абаа, эгээл ехэ таряа гүрэндэ худалдаа. Эндэхид бүхы тарялан дээрэһээ га бүриһөө дунда зэргээр 15,6 центнер ургаса хуряажа, бүхыдөө 83 мянган центнер ороохо абаһан, гүрэндөө 40 мянган центнер гэхэ гү, али түсэбһөө гурба дахин ехэ таряа худалдаа. Энээндэ залуу агрономой унтаха нойр, эдихэ хоолоо мартажа шахуу, үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябаһан ажалай хубита үгы гэхэ аалди? Ургасын түлөө эгээл ехэ харюусалгатай хүн—агроном ха юм. Ороохо тарянай мүртэй ургаагүй һаань, агроном юу хээ юм гэлсэхэ, үндэр баян ургасын абтаа һаа, агрономые баһал магтаха бшуу. Урдынхидал «Аадар бороо оробол, агрономшье хэрэгтэй бэшэ» гэдэг бодолгогүйгөөр хэлэһэн хошон үгэ мүнөө хуушараа.

Хэнэйшье мэдэхээр агроном гансаараа бүхы таряа ургуулдаг бэшэ юм ааб даа. Энэмнай таряашанай түрүүшын туһалагша, ёһотой заабаришан, үндэр ургасын түлөө тэмсэхэдээ, сагай уларилай, байгаалиин элдэб бэрхэшээлнүүдые дабахадаа, урдаа хараха хүниинь болоно. Тиигэбэшье гансахан агроном Юрий Белых гэгшын лэ габьяагаар тэрэ отделенидэ таряан ехэ ургашоо гэнэ бэшэбди. Бүхы совхоз соогоо суурхадаг, газар дайдадаа үнэн зүрхэнһөө дуратай механизаторнууд эндэ олон. Нёдондо аймагай чемпион болоһон комбайнер Цынгэ Бадмаев, комбайнернууд Норбо Гармажапов, Александр Метелкин, Николай Синицын, олон мэргэжэлтэй тракторист Василий Андреев болон бусад баян ургасын түлөө тэмсэлдэ агрономой ёһотойл баруун гарынь байха юм.

—Манай механизаторнууд тухай бүхэли ном бэшэхээр зон. Хэниинь ажалдаа голодоһо гаргажархина ааб гэжэ айлтагүйл гээшэ. Иимэ хүнүүдээр хүдэлхэдэ сэдьхэлдэ урматай,—гээд, Юрий Алексеевич омогорхоно.

Агроном хүндэ бүхэли жэл соо амарха саг олдохогүй гэдэг зүб байна. Ургаса хуряалга дүүрэжэ, ороһон хуу амбаарта хэгдэжэ, одоол ан-бүн гээ ёһотой гэхэдэ, баһал агрономой хэхэ ажал баргаданагүй. Мүнөө Юрий Белых урдаа обоо хүбөө сааһа суглуулжархёод, намар блокнот дээрээ тэмдэглэжэ абаһан хамаг ажаглалтануудаа гуримшуулжа, ерэхэ жэлдэ али полидо ямар агротехникэ хэрэглэхэб, ямар болзорто тарихаб, севообородоо хайшан гэжэ нэбтэрүүлхэб гэжэ түсэблэжэ байнхай.

— Энэ жэлдэ үрэһэндэ гол анхарал хандуулхамнай. Бүхы хүрэнгээсэ шэнэлжэ, хуу сортовой болгохобди. Хэрэгтэй үрэһэнэйнгөө хахадые сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргөөбди. Амаралгадашье гараха тухамни болоногүй. Совхозоймнай главна агроном В. И. Зайцев зургаа һарын курсада ошоод, гансаараа үлөөд, тухашаржа байнаб,—гэжэ Юрий хөөрэнэ.

Газарай хүсэтэй шэмэ хайлажа, энээндэ зүрхэнһөө дуратай, түрүүшын бэрхэшээлһээ тунхарягүй энэ залуу мэргэжэлтэдэ һүүлэй һүүлдэ Борьёогой баян тала өөрыйнгөө нюусые гамгүйгөөр нээжэ үгэхэл.

— Ажалаа арбан хургандаал мэдэхэ, эрхим һайн агроном болохын тула энэ талые үшөө табазургаан жэлдэ алхаараа хэмжэжэ гараха байнаб,—гэжэ тэрэ энеэбхилэн һуугаа һэн.

М. НАМЖИЛОВ.

Зэдын аймаг.

Коммунист тухай хөөрөөн

АРАЛАЙ ХОНИШОН

ХУДАН ГОЛЫЕ уруудан ябаа хадаа заатагүй Арал гэжэ газарта хүрэжэ ерэхэт. Энээхэн нютаг Худанайнгаа баруун бэедэ оршодог. Эндэ үбэл, зунгүй мал байлгахада ехэл зохид газар юм. Сабшалан, бэлшээри һайнтай. Уһаншье таһалдаа гэжэ юун байхаб даа. Жэлэй дүрбэн сагта Худанай һаба дүүрэн урдажал байдаг. Намар болоходо посхоод нээгдэжэ, таряанай узуур дээрэ мал жаргадаг, шадал тэнхээгээ улам нэмээдэг.

Эгээл эндэ, энэ Аралда аймагаймнай эрхим малшадай нэгэн коммунист Хандабал Цыренжапова хонин һүрэгөө удхэн ажаһуудаг юм. Нютаг зониинь Дугарцыренов Дондогойхи гэлсэхэ байха. Гэр бүлөөрөө нэгэ отара харууһалжа байдагшье һаа, Хандабал Цыренжапова ахалагша хонишон гэһэн даабаритай. Тиимэл һэн туладань энэ эхэнэр тухай хөөрөөгөө дэлгэхэ хүсэлэнтэйб.

Хандабал Цыренжаповагай Хэжэнгын совхозой Худанай Үргөөгэй гурбадахи отделениин гэшүүн боложо ороһон сагһаань хойшо табан жэлһээ үлүү үе үнгэрбэ. Тэрэл ерэхэдээ энэ Аралай хониной отара даажа абаһан, тиигээд лэ хоюулан хүдэлжэ эхилһэн намтартай.

Хэшээгты. Нүхэр Цыренжапова түрүүшынхеэ тиихэдэ хонин ажал дээрэ орожо хүдэлөө гэжэ бү һанагты. Эндэ ерэхынгээ урда тээ түрэл нютаг болохо Могсохоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, удаань Чисаанын совхозой хоёрдохи отделениин хонишоноор арбаад жэлдэ хүдэлһэн, ажалай баян дүй дүршэлтэй, хүндэ ямбатай, алдар суугаар магтуулһан хонишон байгаа бшуу. Шэнэ нютагта, шэнэ зон соо хүдэлхэдөөшье бусадта мүхөөгөө үгтөөгүй, коммунист гэһэн үндэр нэрээ дээрэ үргэжэ ябана. Урда туйлаһан дүй дүршэлөө улам нарижуулан, ажалай оньһон шэжэмые онобшотойгоор бахим барин ажаллана бшуу.

Хайшан гэжэ хүдэлхэдөө, ямар онол арга хэрэглэхэдээ, жэлһээ жэлдэ тогтууритай һайн амжалта туйланабта гэжэ асуухада, онсо ондоо юумые хэлэжэ үгэдэггүй. Тиимэшье ха юм даа. Ажалайнь гол оньһон хадаа оролдолго, эрхим һайн харууһан, тобир тарганаар малаа ондо оруулга. Энээнһээ бэшэ ондоо юун хэрэгтэйб.

— Зунай сагта хонидоо таргалуулжа шадаагүй хадаа һайн үрэ дүн туйлаха гээшэ бэрхэтэй. Тарган хонин үрэжэсэтэйшье, үбэлэйшье хүйтэндэ диилдэшэгүй гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ юм ааб даа,—гэжэ Хандабал Цыренжаповна хөөрэжэ һуудаг.

Нээрээшье зунай сагта хонидоо бага үдэ болотор хорёодонь барюад, аяма халуунда бэлшээридэ ябуулаад, наранай баруун хадын саагуур шургаадүй байтар хурнаха болоо һаа, юугээрээ хонин таргалхаб даа. Мэдээжэ хэрэг шуу. Гэһэншни хаража ябахада зарим малшад энэ эрилтые юумэнтэ тоодоггүй агша. Иигэжэ мал адуулдаг хүнине малшан гэжэ нэрлэһэнэйшье дэмы ааб даа.

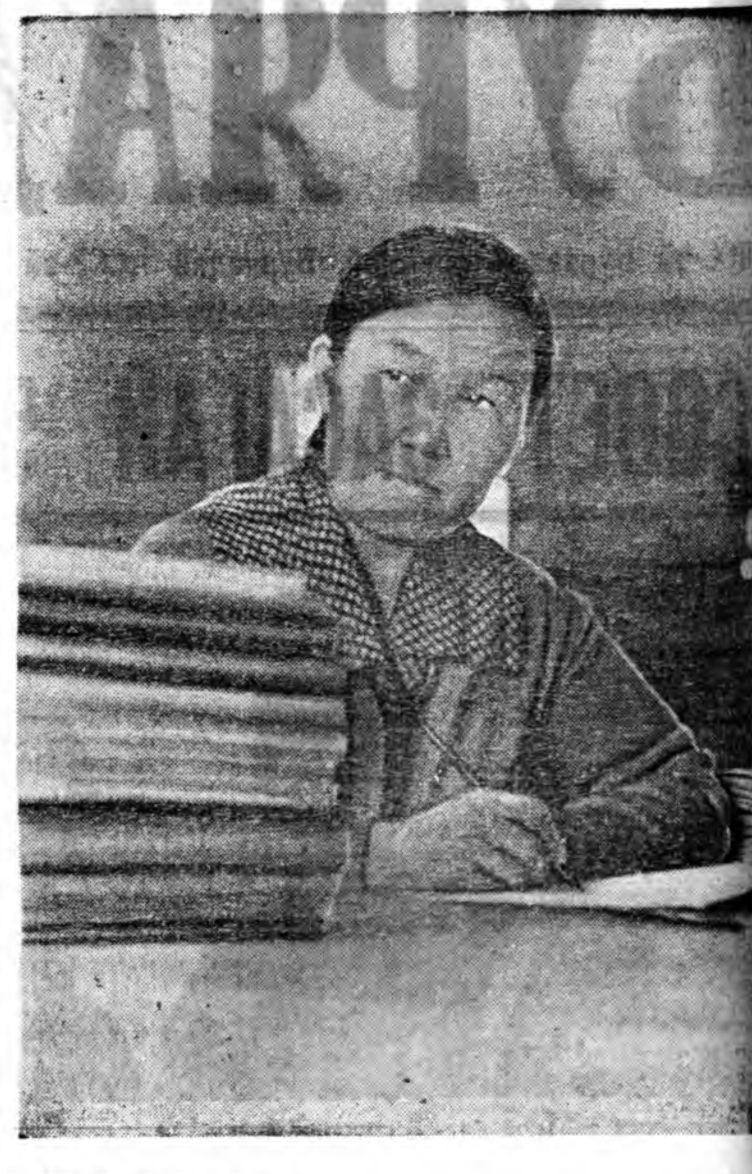
Үбэлэй байра дулаан һаа, эдюулхэ юумээр элбэг һаа, баһал ляха аргагүй һайн бэд даа. Тиимэһээ хонидойнтоо үбэлжэхэ дал хашаа болон хуһамаг хорёое гэдэнэр имагтал өөһэдөө заһадаг, дулаалдаг. Хүнэй гар заяандаашье хаража, хэн нэгэниие хүлеэжэ һуудаг зон бэшэ бшуу.

Өөрын хэһэн, суглуулһан юумэн ямар арьбан байдаг гээшэб. Бууса шадарайнгаа сабшалангые хониной дал, хорёогой наг шэбхээр шанаржуулдаг. Үшөө тиихэдэ 30 гектарта зелёнко таряад, дүрбэн гулдагар зелёнкын һүри хуһамаг соогоо сомонхой мүнөө байха юм. Эдэ хонишодой жэшээгээр совхозой хонишод бууса шадараа өөрынгөө хүсөөр зелёнко таряад, тэрэнээ сабшажа абадаг заншалтай боложо байнхай.

Оролдосотой ажалайнь үрэ дүнгые эндэ тэмдэглэе. Богонёор хэлэхэ болоо һаа, хурьга абажа түлжүүлхэ, нооһо хайшалжа абаха, мал гаргалуулха даабаряа жэлһээ жэлдэ дүүргэжэ байдаг хонишод гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Тиигэбэшье баримта болгон һүүлшын хоёр жэлэй дүн тушаа хаята тогтоое. 1965 ондо 100 эхэ хонин бүхэнһөө 85 хурьга түлжүүлээ, томо хонин бүриһөө 3,7 килограмм нооһо хайшалаа һэн. Түсэбтэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэшье амжалта эрхим—100 эхэ хонин бүхэнһөө 101 хурьган, толгой бүриһөө 3,35 килограмм нооһон абтаа. Даабариһаа гадуур 2 центнер 25 килограмм нооһо гүрэндөө тушааба. Даажа байһан 500 эхэ хонидынь бултадаа эгээл һайн хаһа сагта (эртын) хурьгалуулхаар искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнхэй.

Совет засагай манай Эхэ орондо мүндэлһөөр 50 жэлэй баяр баясхаланта ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтахаар бэеэ зэһэнхэй хонишон Хандабал Цыренжаповнагай уялга мүн лэ ехэ. Иимэ түүхэтэ үедэ дундашаг хэмжээнэй үрэ дүн туйлаад һуултай аал? Ажалшадай депутадуудай Хориин аймагай Соведэй депутат, КПСС-эй Хориин райкомой гэшүүн гэһэн ниитын, партийна ехэ даабаритай коммунист хонишон хэлэһэндээ хүрэхэ, зориһоноо туйлахашье байха. Тэрээндэнь нютагаархиниинь бултадаа үнэн зүрхэнһөө этигэдэгшье, найдадагшье. Теэд коммунист хүн гээшэ тиимэ байха уялгатай ха юм даа.

Р. ЦЫМПИЛОВ.



Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин багша, коммунист Евдокия Дармаевна Бельгаева өөрынгөө багшын хэрэгтэ тон наринаар хандадаг байха юм. Энэ хүмнай Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай.

Һаяхан Толтойн һургуулиин коммунистнууд энэ дүй дүршэлөөр баян багшада этигэл найдабаряа мэдүүлжэ, тэрэниие партийна эхин организациин секретаряар һунгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: багша Е. Д. Бельгаева.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ТОБШО ҺОНИН

ҮШӨӨ 400 ЦЕНТНЕР

Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм», «Родина» колхозууд һайнлэрэй урда тээ гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн «Забайкалец», «Искра» колхозууд, Суулгын совхоз мал ажалай ашаг шэмэ абаха талаар горитойхон туйлалтануудтай.

Республикын социалис мүрысөөнэй үүсхэлшэ, «Эрдэм» совхозой Шэнэһэтын, Бэрээнэй һаалишад һү һааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Тиигэжэ тэдэнэр гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 4523 центнер һү тушааһан байха юм. Арга боломжоёо тооложо үзэһэн совхозой һаалишад жэлэй дүүрэтэр үшөө 400 центнер һү Эхэ орондоо бэлэглэхэ гэжэ шиидээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ЭРТЭЭНҺЭЭ

Загарайн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо нуга, хадаланда наг шэбхэ гаргаха воскресинүүд үнгэргэгдэһэн байна. Тэдээндэ колхозой механизаторнууд, хонишод илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, 600 тонно шэбхэ гаргаа. Тэрэнэй 200 гаран тоннонь Сэдэб-Доржо Аюшеевэй даадаг отараһаа Дарды-Хул гэжэ газарай сабшаланда тараагдаа. Мүн Эрэ, Аршаанта гэжэ газарнуудай сабшалангууд үтэгжүүлэгдэһэн байна.

Тус аймагай «Гигант» колхоздо үтэгжүүлгэ хэдэг оньһожоруулагдаһан 2 звено эмхидхэгдэнхэй юм. Павел Заиграев Иван Трофимов хоёрой хүтэлбэрилдэг дурсагдагша звенонууд колхозойнгоо сабшалан, хадалан болоод огород дээгүүр хамта дээрэ 1700 гаран тонно наг шэбхэ тараагаад байна.

А. КОНДРАТЬЕВ.

ТҮРҮҮЛНЭ

Хяагтын адагай совхозрабкоопой кооператорнууд эд бараа худалдаха 10 һарынгаа түсэб 105 процент дүүргэв. Комиссионно бэлэдхэлэй түсэб нэгэ хахадһаа үлүүтэй дахин дүүргэһэн байна. Гадна рабкоопойхид түсэбһөө гадуур горитойхон ном хүн зондо худалдаа.

Байгша оной III кварталай дүнгөөр, совхозрабкооп аймпотребсоюз дотороо түрүү һуури эзэлээ.

Хяагтын адагай эд бүд наймаалдаг магазиниие даагша наймаашан З. Колодина мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаа. Энэ магазин эд бараа худалдаха түсэбөө 116 процент дүүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн Ехэ-Нугын сельмаг һайнаар хүдэлөө.

С. БУХАЕВ.

АНГУУШАДАЙ ТҮРҮҮШЫН ОЛЗО

Баргажанай ан олзоборилгын ажахы мүнөө жэл гүрэндэ 950 булга, 17700 хэрмэ тушааха түсэбтэй юм. Энээнээ амжалтатайгаар дүүргэхын тулада мүнөө үедэ тус ажахын 200-гаад ангуушад Гаарга, Кабанья, Ямбуй гэхэ мэтэ нютагуудай хүбшэ, хадануудаар олзоборилгодо гаранхай.

Һаяшаг олзоборилгын ажахын штатна ангуушан Константин Беляев ангуудые тушаан абадаг пунктда түрүүшын 10 булга, 100-гаад хэрмэ асарба. Тиихэдэ агнуурида дуратай аха дүүнэр Евгений, Геннадий Позднякововтон 8 булга, 50 хэрмэ тушааһан байна.

Н. КУЗНЕЦОВ.



Феодосия Петровна Кабанова олохон уялгатай юм. Энэ хүмнай Тимлюгэй цементын заводой избёосхын карьертэ шэгнүүршэнээр болон замай харуулшанаар хүдэлхэ зуура, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Мүнөө Феодосия Петровна абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, заводой түрүү хүдэлмэришэдэй тоодо оронхой.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҮГЭНЬ БАТА

Улаан-Үдын гэр барилтын комбинадай коллектив Октябриин табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ уялга абажа, социалис мүрысөөнэй туг мандуулха үүсхэл гаргаба. Республикынгаа барилгашадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргахадаа, манай хүдэлмэришэд ехэ харюусалга бэедээ даажа абаа. Олоной дунда дэлгэрһэн мүрысөө толгойлхо, энэ хүндэтэй зорилгоёо дүүргэхэ байһандаа батаар этигэнэбди. Хэлэһэн үгэмнай бодото хэрэгээр бэелүүлэгдэхэ. Уялга абахынгаа урда арга боломжоёо хаража үзөөбди. Хүдэлмэришэдэймнай ажалай эдэбхи үүсхэл мүн лэ этигэл найдабари түрүүлнэ.

Гэр барилгын комбинадай хүдэлмэришэдэй хэһэн ажал элеэр харагдана. Улаан-Үдэ хотодомнай томо панелиин хэды олон гэр жэрылдэн бодоо гээшэб! Тэдэнэр манай коллективэй гараар бодхоогдоо. Урдань заводнай томо панелиин гэрнүүдэй деталь бэлдэдэг байгаа. Һүүлээрнь гэрнүүдые өөһэдөө хабсаргаан табидаг, досоо, газаа талынь ажал хэдэг болообди.

Иигэжэ республика доторнай шэнэ предприяти—гэр барилга индустриальна аргаар эрхилхэ комбинат түрүүшынхеэ байгуулагдаа. Комбинадай хүсэ шадал үшөө хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, гэбэшье продукци бүтээхэ даабари дүүргэгдэнэ. Главвостоксибстройн барилгын организацинуудай дунда энэ жэл түрүүлжэ ябанабди. Гэр байра бариха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэ, технико-экономическа талаар һайн үрэ дүн туйлагдана.

Мүнөө манай комбинат гүрэндэ ашаг олзо оруулдаг предприяти болонхой. Гаталһан замаа эрьен харахаар, хэһэн ажалаа согсолхоор. Үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. Түсэблэлгын шэнэ гурим нэбтэрүүлэгдээ. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэһэн, продукциин шанар һайжаруулагдаһан байна. Ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин гаргаша ходо согсолжо, тооложо үзэхэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ тэмсэл һайн үрэ дүн үзүүлээ.

Томо панелиин гэрнүүдые поточно аргаар бодхохо, хараалагдаһан графигай ёһоор материалаар хангаха, бүхы ажалаа туримтайгаар эмхидхэхэ талаар ехэ оролдолго гаргагдаа. Иигэжэ барилгын болзор хороохон, тэрэнэй үнэ сэн хямдаруулһан байнабди. Ганса энэ жэлдэ 40 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдээ.

Агуу Октябриин 50 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ бүри эршэмтэй шангаар ажаллаха зорилго манай урда табигданхай. Тэрэниие дүүргэхын тула үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй болобо. Һаяшаг манай республикада үнгэргэгдэһэн научно-техническэ конференци энэ талаар тодорхой харгы зам заажа үгэбэ. Перлит комплексно аргаар хэрэглэбэл, бүри һайн үрэ дүн туйлагдаха юм. Халаан хүбхылгэһэн перлит барилгада үргэнөөр хэрэглээ һаа, барилгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, ондоо материал алмаха арга олдохо. Перлит халаан хүбхылгэхэ үйлэдбэреэ һалын сагта үргэдхэхэбди. Тиигэжэ перлитбетон плитэнүүдые, мүн перлит холисотой ондоо плитэнүүдые хэхэбди. Перлит халаан хүбхылгэхэ пеэшэнүүд үргэдхэгдэхэ.

Ехэ хэмжүүртэй бетон зүйлнүүдые бүтээхэ үйлэдбэри шэнэлэгдээ. Энээнэй ашаар продукци бүтээлгэ 10 процентээр ехэдхэгдээ. Багашаг бетон зүйлнүүдые бүтээдэг цех комбинат соогоо түрүүлжэ ябана. Тус цехэйхид һара бүридэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. Коммунист Афанасьевай даадаг бригада эрхим ажалай жэшээ харуулһаар үнинэй. Хэрэглэгдээгүй арга боломжо эндэшье бии. Тэрэнээ хэрэглэбэл, тус цехэйхид бүри ехэ продукци бүтээхэ юм.

Барилгымнай үйлэдбэри хабсаралгын, гэрэй досоо. газаа талын ажал хэдэг хоёр участогтай. Эдэ коллективүүд һайнаар ажалладаг, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. Харин барилгада хабаадалсадаг субподрядна зарим организацинууд манай ажалда һаад ушаруулна. «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиалай хүтэлбэрилэгшэд комбинадые модон зүйнүүдээр саг соонь хангаха хэмжээ бэелүүлнэгүй.

Октябриин 50 жэлэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлхэ арга боломжо бии. Комбинаднай техническэ талаараа хангагданги предприяти болонхой. Коммунистнууд, комсомолшууд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябана. Тэдэнһээ жэшээ абаһан хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ, эдэбхи үүсхэл гаргана. Тэдэнэр хэлэһэн үгэеэ бодото ажал хэрэгээрээ батадхаха байна.

Ф. ГУСЯТИНСКИЙ,
Улаан-Үдын гэр барилтын комбинадай начальник.

Мүрысөө үүсхэгшэдтэ

АЖАЛШАДАА БАЯСУУЛХААР

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ оробобди. Бүхы совет арад алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха, ажалайнгаа дээжэ Эхэ орондоо бэлэг болгон бариха гэжэ зоригжон, социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ байнхай.

Совет Эхэ оронойнмай ямаршье газарта дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсохо, республикынгаа барилгашадай дунда мүрысөөнэй дүлэ бадаруулан, социалис уялга түрүүшээр абаха баясамаар хуби манай коллективтэ тудаба. Гэр барилтын комбинадай хүдэлмэришэдэй абаһан социалис уялга Октябриин һайндэрэй урдахана республикын газетэнүүдтэ толилогдоһон юм.

Урдаа табигдаһан зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэжэ, томо панелеэр гэр бариха даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байһандаа бидэнэр иимэ хуби заяанда хүртэбэбди.

Томо панелеэр баригдаһан олон гэр жэрылдэн бодоо. Иимэ гэрнүүдые богони саг соо бариха дүй дүршэлтэй болообди. Жэшээлхэдэ, нүхэр Фаломеевэй бригада 60 байратай гэр һара бүри хабсарган табина.

Манай бригада гэрэй досоо, газаа талынь ажал хэдэг. Богони болзор соо хабсаргагдаһан гэрнүүдэй досоо, газаа талын ажалые мүн лэ богони саг соо дүүргээд, ашаглалгада тушааха хэрэгтэй. Энэмнай хүнгэн хэрэг бэшэ. Теэд иимэ ажал дүүргэдэг олон бригаданууд урдахи зорилгоёо һайнаар бэелүүлнэ, штукатурдаха, шэрдэхэ ажал богони саг соо һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Манай гараар бодхоогдоһон гэр байранууд тэндэ зөөжэ ороһон ажалшадые баясуулха ёһотой. Тиимэһээ бидэнэр ажалайнгаа шанар тушаа гол анхарал хандуулнабди. Хабсаргагдан табигдаһан гэрэй досоо талын ажал хэжэ эхилхэдээ. нэн түрүүн жэжэ божо заһабари. бутаржа унаһан газарта шуткатурка хэдэг, жэгдэлдэг гээшэбди. Тиигэһэнэй һүүлээр избёосхо. цемент, элһэ холижо, хана, потолоот будадагбди. Иимэ холисо бэхи юм, хана, потолоог жэгдэрүүлдэг. Һүүлээрнь сагаададагбди.

Мүн шэрдэхэ ажалаа анхаралтайгаар дүүргэдэгбди. Сэнхир, хүхэ шэрэ белилэтэй холижо, сагаабтар үнгэтэй шэрээр сонхын рама, үүдэ, панель шэрдэхэдэ, байра соо һаруул болодог, тэндэ орогшодые баясуулдаг. Белилын дутахада, мел, олифа, шэрдэлгын сабуу холижо шэрдэдэгбди. Иимэ шэрэ бэхи, шииг нойтонһоо айдаггүй, хямда юм. Шэрдэхэдээ холисо хэрэглэһэнэй ашаар манай комбинат энэ жэлдэ 1000 түхэригэй алмалта хэһэн байна. Бригадымнай дүй дүршэлые ондоо бригаданууд халан абалсана. Шэрдэхэ холисо комбинадуудта бэлдэдэг болоо, тэндэһээ бригадануудта зөөгдэдэг.

Бригадын гэшүүд томо панелеэр баригдаһан гэрэй газаа талые гоёон шэмэглэхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ анхарал хандуулна. Һая болотор гэр миин лэ избёосхоор сагаадагдадаг һэн. Тиимэһээ гэрнүүд газааһаа харахада нэгэ адлинууд байгаа. Бидэнэр гэрэй газаа талыень ондо ондоогоор гоёон шэмэглэхэ гэжэ шиидээбди. Мүнөө гэрнүүд ондо ондоо үнгөөр будагдана. Иимэ ажал хэхэдэ үлүү гаргашатай болодоггүй, харин гэрнүүд тус бүридөө ондоо, өөрын ямар нэгэ илгаатай, харахадашье хүнэй нюдэ баясуулдаг.

Манай бригадын штукатурдаһан, шэрдэһэн гэрнүүд һайн шанартай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдадаг. Энээгээр бидэнэр баясанабди, барилгашан мэргэжэлээрээ омоторхонобди.

Гэрнүүдые богони болзор соо барижа дүүргэхэ гэһэн ондоо нэгэ эрилтэ бидэнэр муу бэшээр дүүргэнэбди. Гурбан бригада томо панелиин 60 байратай гэр һара соо штукатурдадаг, шэрдэжэ сагаададаг болоо. Хараалагдаһан нормонь 1,5 һара. Ямар арга, дүй дүршэл хэрэглэжэ, гэр бариха болзор хороожо шадаабибди? Энээндэ нэгэл харюу байха. Ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулһанай ашаар гэрнүүд хараалагдаһан болзорһоонь урид ашаглалгада тушаагдана.

60 байратай гэр бүхэндэ нэгэ подъезд бригададамнай даалгагдажа үгтэдэг. Ажалаа хэжэ эхилхын урда байра бүхэниие хаража, ямар дутагдалай бии байһые шалгадаг, тодорхойлдогбди. Бага зэргын ажал өөһэдөө хэхэш. Горитой дутагдалай байгаа һаань, хабсаргагшадые дуудаха хэрэгтэй болодог. Бригадаяа звено болгон хубаарилжа ажал хэгдэнэ. Юһөн хүнһөө бүридэһэн гурбан звено байра штукатурдадаг, шэрдэдэг. Дүрбэдэхи звено байра сагаададаг, газаа талыень гоёон шэмэглэдэг.

Звенонууд хоорондоо мүрысэнэ, бултадаа эмхитэй һайнаар ажаллана. Звено бүхэн даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Барилгашад хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхые оролдоно. Ажалгүй миин байха ушар усадхагдаа. Хэрэгтэй болохо материалаа эртээнһээ захижа асарнабди. Звеное даагшанар үглөөгүүр ажалдаа нэгэ бага эртэшэг ерэжэ, үсэгэлдэр бүтээгдэһэн юумэнэйнгээ шанарыень шалгадаг, энэ үдэр хэхэ зүйлөө тодорхойлдог болоо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэжэ хүн бүхэн оролдоно. Зарим хүдэлмэри оньһожоруулагдана. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ горитойхоноор дээшэлүүлэгдээ, гэрэй досоо, газаа талын ажал түргэнөөр хэгдэнэ.

Звеное даагша Вячеслав Малин суугаа хүдэлдэг Иван Бурдуковскитай хамта Ефремовэй агрегат хэрэглэжэ, үдэр бүхэндэ 800 дүрбэлжэн метр хана сагаадана. Тэдэнэр даабаряа 5 дахин үлүүлнэ. Татьяна Якимова, Екатерина Воронина, Владимир Куленец, Агриппина Шадрина, Наталья Малина, Олег Стренков болон бусад бэрхэ нүхэд олон.

Жэлэй эхинһээ хойшо манай бригада нүхэд Песков, Житихин, Алферов гэгшэдэй даадаг бригадануудтай хамта 60 байратай зургаан, 80 байратай хоёр гэрэй газаа, досоо талын ажал хэжэ дүүргээ. Жэлэй дүүрэтэр 60 байратай үшөө 3 гэр ашаглалгада тушааха уялга абанхайбди.

Дүй дүршэлтэй болоһон нүхэдһөө манай бригада бүридэнхэй. Хүн бүхэн нүхэдтөө туһаламжа үзүүлнэ. Бидэнэр нүхэд Алферовэй, Житихинэй бригадын гэшүүдтэ нүхэр ёһоной туһаламжа хүргэдэгбди. Эдэ бригада һаяхан эмхидхэгдэһэн, залуу коллектив юм. Тиимэһээ ажалай дүй дүршэл, онол арга үшөө һайнаар шудалаагүй. Барилгашадай дунда суутай болоһон Г. И. Песковой даадаг бригадатай холбоо барисаатайгаар ажалланабди.

Бригадада ажаллахаар ерэһэн залуушуулые хүмүүжүүлхэ, дүй дүршэлдэ һургаха гэжэ бултадаа оролдонобди. Энэ жэлдэ манай бригадада 10 залуу басагад ерээ. Профессионально-техническэ училищи дүүргэжэ, барилгашанай мэргэжэлтэй болобошье, ажалай дүршэлгүй байгаа. Дүй дүршэлтэй барилгашад Михаил Иванович Черноиванов, Татьяна Александровна Якимова, Георгий Иннокентьевич Павлов тэдэндэ аха ёһоной туһаламжа хүргөө.

Һарын дүүрэхэдэ бултадаа сугларжа, хэһэн ажалаа согсолдог гуримтайбди. Звено бүхэнэй, бригадын ажал харагдажа үзэгдэдэг. Туйлаһан үрэ дүн, бии байһан дутагдал, хэрэглэгдээгүй арга боломжо дууһан элирүүлэгдэнэ.

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, гэрэй досоо, газаа талын ажал түргэнөөр, һайнаар хэхэ зорилгоёо бодотоор дүүргэхэ байһандаа найданабди. Хамтын аша туһада өөһэдынгөө хубита оруулалсажа, коллективэй абаһан социалис уялга дүүргэхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулан ажаллахабди.

В. ЯНКЕЛЕВИЧ,
гэр барилгын комбинадай бригадын бригадир.



Минскын автомобильна завод «МАЗ-500» гэжэ шэнэ түхэлэй автомашинануудые гаргана. Эдэ машинанууд холын газарта ашаа шэрэхын тулада бүтээгдээ. 10 тонно ашаа тээгээд, часай турша соо 75 километр түргэнөөр ябажа шадаха шэнэ МАЗ-ууд заводой хашаа сооһоо үдэр бүхэндэ ябуулагдажал байдаг. Зураг дээрэ: заводһоо ябуулагдахаар бэлэн болоод байһан «МАЗ-500» гэжэ автомобильнууд.

АПН-эй фото.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Тульска машина бүтээлгын заводой ашаанай болон хүнгэн мотороллернуудые манай оронҙй харгынуудһаа гадна, дэлхэйн олон ороной харгынуудта ябахыень хаража болохо байна. Предприяти өөрынгөө продукциие нарижуулан һайжаруулжа, шэнэ машинануудые бүтээдэг боложо байнхай. Зураг дээрэ: мотороллернуудые хабсаргадаг гол конвейер.

ТАСС-ай фотохронико.



ШАЛГААГҮЙДЭ АРГАГҮЙ...

Партиин XXIII съезд нютагай Соведүүдэй үмэнэ тон ехэ зорилгонуудые табяа. Шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даалгабаринуудые дүүргэхэ талаар Соведүүд саг үргэлжэ оролдохо ёһотой. Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб бэелүүлгэдэ ажалшадые зохитойгоор элсүүлхэ, промышленна болон хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые саашадань улам дээшэлүүлхэ хэрэгые хангахa, хүн зоной ажаһуудалай, соёл культурын хангамжые һайжаруулха —эдэ бүгэдэ нютагай Соведүүдэй үдэр бүриин анхарал доро байха зэргэтэй.

Манай сомоной Совет мянга гаран үрхэтэ айлтай, 5400 гаран хүн зонтой юм. Нютаг дээрэмнай нэгэ томо колхоз, леспромхоз, хүдөө ажахын механизаторнуудай аймаг хоорондын училищи, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделени, һургуули, больница, клуб гээд олон эмхи зургаанууд бии.

Сомоной Советэй дэргэдэ байгуулагдаһан саг үргэлжын зургаан комиссинуудай гэшүүдээр эмжүүлагдан, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Байгша жэл дотор сомоной Соведэй сесси табан удаа үнгэргэгдөө. Сесси дээрэ хэлсэгдэхэ асуудалые саг үргэлжын комиссинууд өөһэд һэдынгөө дааһан ажалаараа шалгажа бэлдэдэг. Сесси дээрэ хэлсэхэ зүйлнүүдээ уридшалан гүйсэдком дээрээ зүбшэдэг. Саг үргэлжын комиссинуудай ажалай түсэб гурба-гурба һараар зохёогдожо, сессеэр баталагдадаг. Мүн депутадуудай бүлэг, постнууд, һайн дуранай эмхинүүдэй (зэнэрнүүдэй совет, клубай, совет, нүхэрэй сүүд, уран һайханай бүлгэм) хүдэлмэриин түсэб табигдажа, эдэ бүгэдэ түс түс хабтаһанда хэгдэдэг, тэдэнэй дүүргэлтэ сомоной Соведэй гүйсэдкомоор шалгагдадаг, ямараар бэелүүлэгдэһэн, юун дутагдалтай байһаниинь ээлжээтэ сесси дээрэ гү, али гүйсэдкомой заседани дээрэ элидхэгдэдэг. Баһа саг үргэлжын комиссинуудай тоосоото элидхэлые сесси дээрэ шагнадагбди.

Байгша оной туршада сесси дээрэ ямарнууд асуудалнууд хэлсэгдээб гэхэдэ: февралиин 9-дэ болоһон сесси дээрэ 1965 оной сомоной бюджедэй гүйсэдхэл тухай хэлсэжэ, 1966 оной бюджет баталһан; социалис хуули сахилга тухай комиссиин элидхэл шагнаһан, саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриин түсэб баталһан байна.

Апрелиин 4-дэ болоһон сесси хабарайнгаа тарилгада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи, гурбадахи отделенинүүдэй хэр зэргэ бэлдэжэ байһан тухай асуудал зүбшөө.

Июниин 24-нэй сесси— һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлээр дунда һургуулиин директор нүхэр Раднаевай элидхэл шагнаһан; комиссинуудай хүдэлмэриин түсэб баталһан; хүдөө нютагай арад зоной хамтын суглаанууд дээрэ хэлсэхэ асуудал хараалан абтаһан.

Хулиганууднай тэмсэхэ тушаа шэнэ Указ тухай августын 15-да болоһон сесси дээрэ хэлсэжэ, тэрэниие хүн зондо үргэнөөр танилсуулха тухай хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

Октябриин 10-най үдэр үнгэргэгдэһэн сесси дээрэ колхозой гурбадахи отделениин үбэлжэлгэдөө ямар бэлэдхэлтэй байһаниие шалгажа, зүбшэн хэлсэгдээ. Мүн энэ сесси дээрэ социалис хуули сахилгын комиссиин тоосоо дуулаһан, саг үргэлжын комиссинуудай дүрбэдэхи кварталай түсэб баталһан байнабди.

Хэды шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, ямаршье һайн шиидхэбэри гаргаад, тэрэнэйнгээ гүйсэдхэлыень шалгажа, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байгаагүй һаа, ямар үрэ дүн гарахаб даа. Тиимэһээл сомоной Соведэй гүйсэдком, саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэнэр болон депутадууд абтаһан шиидхэбэриингээ бэелэлтые өөһэдөө хинажа, гүйсэдком дээрэ элидхэжэ байдаг.

Соведэй гүйсэдкомой хэхэ ажал тон ехэ. Һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар нилээд юумэн хэгдээ. Захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар гүйсэдхэхэ хүдэлмэриин түсэбые хабтаһанда хэжэрхёод лэ, дүүргэлтыень хинаагүй, зохихо эмхи зургаануудта хатуу эрилтэ табихагүй, эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэгүй байбал, юуншье бүтэхэгүй. Тиимэһээ бидэ һунгагшадай захяагаар хэгдэхэ юумэнүүдые түс түстэнь илгажа, түсхай хинажа байдагбди. Энэ жэлдэ дунда һургуулиин 320 үхибүүдэй һууритай шэнэ байшан, почтын конторын томо гэр, столово, библиотекэ, шулуун барилгатай магазин, малай гүүртэ, фермэ дээрэ улаан булан, бани зэргэнүүд бодхоогдоо. Мүн үшөө хэгдэхэ барилганууд олон бии.

Совет арадай ажабайдалдахи айхабтар ехэ баяр—Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ой ерэхэ жэлдэ тэмдэглэгдэхэнь. Алдарта ехэ һайндэрөө ажал хүдэлмэриин илалта амжалтаар угтахын түлөө бэлэдхэл эхилээ. Сомоноймнай ажалшад баһал энэ бэлэдхэлдэ оролсоод, социалис уялга абаһан байна. Манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ерэхэ жэлдэ тарянай ургасые байгша онойхиһоо дошо бэшээр абажа, гүрэндөө 8000 центнер таряа тушааха гэһэн социалис уялга абанхай. Мүн малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ехэ зорилго урдаа табяа.

Мүнөө колхозоймнай һаалишад һү абалгаяа һайнаар ябуулжа, түсэбһөө үлүүлэн, 200 центнер байгша оной дүүрэтэр тушааха, ерэхэ жэл үнеэн бүриһөө 1750 литрһээ доошо бэшэ һү һааха уялгатай. Колхозой түрүү хонишон, сомоной Соведэй депутат Очир Дараевич Гармаев 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо абаха зорилготой.

Ажалшадай шэнэ байра, соёл культурын барилгануудые олоор хэхэ, малай байра түхеэрэлгээр ехэ хүдэлмэри хараалагданхай.

Энэ ажахын ехэ хүдэлмэриие бүтээжэ, бодото хэрэг дээрэ бэелүүлгэдэнь малшад, таряашадта туһалха гээшэ сомоной Соведэй тон түрүүшын үүргэ болоно. Тиимэһээ Соведэй гүйсэдком, саг үргэлжын комиссинууд, депутадууд бүгэдэ эмхидхэлэй хүдэлмэри оншотой һайнаар ябуулжа, абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтые шалгаха, ажалаа бүри нарин нягтаар ябуулха болонобди. Энэ талаар манай сомоной Соведэй гүйсэдком нилээд дүршэлтэй болонхой.

Һаяхан аймагаймнай бүхы сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй болон секретарьнарай зүблөөн-семинар манай сомоной Совет дээрэ боложо, хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тушаа хөөрэлдэһэн, манай хэрэг хүтэлбэриие үзэһэн хараһан байха юм.

Б. ТУБАНОВ,
Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
Сэлэнгын аймаг.



ФОТОРЕПОРТАЖ

ДАРХАН СОЛОТОН

Аппаратна цехэй коллективэй дунда эдэ гурбан ёһотойл алтан гартан гэжэ алдаршан суурханхай. Огсом шамбай хүдэлсэ бүхэнөөрнь, ажал хүдэлмэридөө халуун дуратайгаар хандажа байһаарнь эдэ гурбан нүхэдые баран сооһоо харан сасуу илгаруулан танихаар.

Фрезеровщик Юрий Дровосеков (1-дэхи зураг) аппаратчигууд соо илангаяа уран шадабаритайгаар ажаллана. Тэрэнэй бүтээжэ шадахагүй юумэн байхагүй. Ямаршье орёо, нарин ажал хэжэ шадаха хабатай. Заводто хүдэлжэ эхилһэн сагһаа хойшо Юрий Дровосеков олон мянган детальнуудые болбосоруулан бүтээһэн. Эдэ детальнуудые нэрлэхэ болоо һаа, тооложо барашагүй.

Юрий олон үгэгүй, номгон даруу абари зантай. Бүтээсэтэ ажалаараа хэршье ехээр суурхабашье, түйлаһан амжалтануудаараа омогорхон, бэеэ магтаха, дээрэлхэхэ ябадал огто гаргадаггүй. Тиимэһээнь тэрэниие суггаа хүдэлжэ байһан хани нүхэдынь үндэрөөр сэгнэдэг ба хүндэлдэг. «О, манай Юра—ёһотойл ажалша хүн!»—гээд тэдэнэр дүршэлтэ фрезеровщик тухай нэгэтэ бэшэ бахархалтай урматайгаар дурдан хөөрэдэг.

Имэрхүү солотойгоор хүдэлжэ байһан нүхэдэй тоодо слесарь Владимир Михалев мүн лэ оролсоно (хоёрдохи зураг). Тэрэ электровозуудта шухаг хэрэгтэй орёо оньһото детальнуудые үндэр шанартайгаар заһабаридаг байха юм.



Аппаратчитуудай дунда «Хүндэтэ түмэр замшан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, гүрэн түрынгөө дээдын хайра болохо орден, медальнуудаар шагнагдаһан нүхэд үсөөн бэшэ. Тэдэнэй эгээл эрхимүүдэй нэгэниинь Афанасий Иванович Имеев болоно. Һаяхан энэ нүхэрнай «Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэһэн орденоор шагнагдаба.

Афанасий Ивановичай ажалай габьяа тон ехэ. Юунэй түлөө ордендо хүртөөб гэхэдэ, тэрэ заводто олон жэлэй туршада жэшээтэ һайнаар хүдэлжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһан, үнэн сэхэ сэдьхэлээрээ хани нүхэдтөө хүндэтэй болоһон ба ниитын хүдэлмэридэ эдэбхи түгэсөөр хабаадалсаһан. Цехэй коммунистнууд тэрэниие нэгэтэ бэшэ партбюрогой гэшүүн болгон һунтаһан. Мүн тэрэшэлэн Афанасий Иванович хэдэ дахин заводой гэшүүнээр, цехэй комитедэй түрүүлэгшээр дэбжүүлэгдэһэн.



Гадна нүхэр Имеев—дүршэл ехэтэ урлан нарижуулагшадай нэгэн. Мүнөө тэрэ технолог Владимир Рябовтай хамта (гурбадахи зураг) реленүүдые заһабарилгын технологиие һайжаруулха талаар халуун үүсхэл гарганхай. Энэ хүнгэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье Афанасий Иванович бэрхэшээлһээ айнгүйгөөр, зоримгой үсэдөөр зохёохы ажалаа ябуулжа байна.

Бидэ эндэ аппаратчигуудай дундаһаа оройдоол гурбан бэрхэшүүлэй нэрэ солые дурдажа, хэжэ байһан удха түтэлдэр ажал хүдэлмэри тухайнь тобшо тодыгээр дуулгабабди. Бусад эрхим хүнүүдые нэрлэхэ болоо һаа, цех дотор үсөөн бэшэ. Зүгөөр эдэ гурбан бэрхэшүүл ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй эгээл эрхим дархан солотон мүн болоно.

В. КАТОК.

...РАГЛАЛ

УУЛАҺАА ЭХИТЭЙ ЮМ ХУРЬГАДНАЙ

Хэжэнгэ гол уруу харьялан урдхадаг Хурьгадай уһые зунай эгээл халуунда ууҗа үзыт. Шүдэ хаха ташан, сабиргай өөдэлэй сорьёшохо. Мүнгэн уһатай Хурьгад. Буряадай литературын хэшэһэ һуури табигша Хоца Намсараевай хурса гуурһаар магтуулһан мүндэгэр уула һэбээнһээ эршэтэ долгинойнгоо эхи абаһан Хурьгад гол. Улаһаа эхитэй гол хурдан гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Хурьгаднай хурдан, тунгалаг. Теэд нютагтамнай иимэ хурдан бодолтой, сэлмэг сэдьхэлтэй хүнүүд олон даа. Тэдэнэй ажал, хэрэг уулаһаа эхитэй мэтэ эршээр дүүрэн.

* * *

Хурьгад голой эрьедэ бүхы наһаа үнгэргэһэн, Хурьгад голой эрьедэ ажалай амта танаһан, тэдэнээрээл хүнүүдэй дунда суурхаһан Цымпил Цыдыпов тухай хөөрэхэ болоо һаа, ехэхэн саг хэрэгтэй хаш. Хэжэнгын талые хэрягаар хэн бүрхөөгөө һэм, Хандагайтын нэмжээ сабшалангые хэн ургуулалсаа һэм, Бухагай шугыда тарган мал хэн адуулалсаа һэм? Цымпил Цыдыпов. Нүрөөтэйшэг нюуртай, хорнгор хара хүниие нютагайхинь «Цыдыпдоржын аба» гээд хүндэлжэ хэлсэдэг. Энэ хүмнай наһаараа дан залуушье бэшэ, дан хүгшэршөөшье бэшэ, һаял таби хүража ябана. Харин ажалайнь хаятарай он жэлнүүдые тоолохо болоо һаа, гуша гаран байхадань, байхашаан, хүндэлэн, магтан бэшэмээр. Ажалайнь булаг аяар холоһоо эхи абаа. Эршэтэй.

* * *

1932 он. Ербановай нэрэмжэтэ колхоз. Ушхайта нютаг. Урданиинь ёһоор таряа таригдаагүй хэрюулгэ заахан газарта түрүүшын бураадаа татахаяа ерэһэн анзаһашад. Олон лаа тэдэнэр. Морин һайтан урда гаранхай. Залуунуул дуу шуугаа татанхай. Эгээл түрүүн Дондог Халзанов Цымпил Цыдыпов хоёр буразлаа татахаяа хөөжөөё гартаа абаба.

— Цымпил, сэхээр татаарай, —гэжэ хойноһоонь басагад һүрирнэ.

— Һанаагаа бү зобогты, шугам шэнтеэр татахые оролдохоб, —гэжэ оройдоол арбан долоотой Цымпил харюусаа гэхэ.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Цымпилэй татаһан буразадаада ябаха дуратай анзаһашад олон болошоо гэлсэдэг.

* * *

34 жэл. Ажалай 34 жэл. 408 һара. Мүнөө Цымпил Цыдыпов Булаг гэжэ газарта буруу харууһална. Үнөөхил хүйтэн уһата Хурьгад голойнтоо эрьедэ мал адуулжа ябаһан Цыдыпдоржын аба Ушхайтын тала, Залаата тээшэ шэртэхэдээ, өөрынгөө түрүүшын буразадаа, түрүүшын трактор, түрүүшын бригадир, түрүүшын шагнал—бүгэдэниие элихэнээр һанана хаш.

Энэ түрэл дайда. Эндэхи шулуун, һөөг, горхоной тохой бүхэн тэрэнтэй танил. Арбаад һайса гаран жэлдэ колхозой бригадираар хүдэлхэдөө, хаана ямар шоройн байһые, хаанахи сабшалангай ногооной шэмэтэйе, тоолоод ерээ һаа, юумые һайсал мэдэхэ болоо ёһотой.

Тиихэдэ колхозой түрүүлэгшэ Агбан Аюржанаев нэгэтэ иигэжэ хэлээ гэдэг:

— Цымпил шэнгеэр ажал мэдэхэ бригадирнуудтай һаа, колхоз хэзээш ядахагүй.

* * *

— Хэдыдэхи жэлээ мал харууһалнат, Цыдыпдоржын аба?

— Долоодохи жэлээ.

— Буруу булшантай ааб даа.

— Энэ үнгэрһэн 10 һара соо шэгнүүрынь яһала нэмээ. Толгой бүхэниинь сүүдхын 900 гаран грамм нэмэдэг байгаа гэжэ тоолообди.

— Үбһэ хэр ехые бэлдээбтэ?

— 70-аад буруутайб. Тэдэндэм хүрэхэ үбһэн, зелёнко бардам бии хаш. 400 гаран центнер үбһэн. Тоолоод үзэгты. Звеномнай һайса үбһэ сабшаа.

— Байра байдал һайн ааб даа.

— Юун гэжэ хэлэхэ юм. Юрэдөө буруумнай даарахагүй. Дулаан лэ ондо орохо.

— Зай, баяртай, малаа һайн үбэлжүүлэгты.

— Һанаагаа зобоһоной хэрэггүй.

* * *

«Һанаагаа зобоһоной хэрэггүй». Бата найдамаар үгэнүүд. Харууһалжа байһан малдаа һанаагаа зобожо ябадагынь тон эли. Юуб гэхэдэ, харыт. Аяар халуун намар байхада дал хашаа байраяа дарагар болгожорхиһон, үшөө гүүртэ дээрээ бани барижа байһан малшаниие харахада урматай бшуу.

— Аяар холо центр гаража, банида орохо гэжэ ябанхаар өөрынгөө бани соо амар ууяжа һуухада ямар амар гээшэб!—гэжэ Цымпил Цыдыпов хүхинэ.

Малшан хүндэ сүлөө забда хомор ааб даа. Тиибэшье һаа забда олоод лэ бүхы юумэеэ хэжэрхиһэн, бүтээжэрхиһэн байхадань, заримдаа гайхамаар ха.

— Цыдыпдоржын аба, танаа амаршалая!

— Юун болооб?

— Энэ үдэрэй «Буряад үнэн» газетэдэ Указ уншаабди. Таниие «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаа.

Иигэжэ Хурьгад голой эрьедэ ажаһуудаг малшан Цымпил Цыдыпов урагшатай, амжалтатай ажалайнгаа түлөө үндэр хайрада хүртэбэ бшуу.

...Хурьгад гол үбэлэй янгинама хүйтэндэшье хүрэдэггүй. Хүдаг мэтэ соолгоһоонь тунгалаг, хүйтэн уһан бурьялжал байдаг.

Улаһаа эхитэй Хурьгадай долгин мэтээр малшан Цымпил Цыдыповэй ажал хэрэг бурьялһаар. Эхиниинь эршэтэй ха юм. Иимэл хүнүүд нютагаа суурхуулна.

Г. ДАШАБЫЛОВ.
Хэжэнгын совхоз.
1-дэхи фермэ.

ДАМЖУУЛГЫН ТУГ ХИИДХҮҮЛЭЭ

Хойто-Байгалай геологическа экспедициин коллектив байгша оной 3-дахи кварталай дүнгөөр Буряадай геологическа управлени дотор 1-дэхи һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Түс коллектив механическа үрэмдэлгөөр түсэбөө 130,3 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдээ урда урдынхиһаа үрэмдэлгынгөө ажалай бүтээсые 24,4 процентээр ехэдхээ. Геологическа хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёһоор 9,7 процент багадхагдаха байһан һаа, 11,9 процент хүрэтэрөө үнэгүй болготдоо юм. Эдэ бүгэдын ашаар Хойто-Байгалай экспедициинхид 79,5 мянган түхэригэй алмалта хэһэн байна.

Һаяшаг КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой 1-дэхи секретарь Даша Мункуевич Цыренов Буряадай геологическа управлениин профсоюзай группкомой дамжуулгын Улаан туг экспедициин начальник Владимир Андреевич Чабаненкэдэ баярай оршон байдалда барюулба.

К. КАРНЫШЕВ.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭД

Хяагтын гидромелиоративна техникум дүүргэгшэдэй таралгын үдэшэ һаяхан болоо. 26 хүбүүд, басагад техник-гидротехнигэй мэргэжэл шудалһан байна. Баяр ёһололой оршон байдалда тэдэнэртэ диплом барюулагдаба.

Владимир Воронов, Филипп Степанов, Ким Халецкий гэгшэд эрхим сэгнэлтэтэйгээр һургуулиа дүүргэһэн байха юм. Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент нүхэр В. Е. Козлов дүүргэгшэдые халуунаар амаршалха зуураа, тэдэнэрэй ерээдүйн ажалда ехэ амжалта хүсэбэ.

Эдэ залуу мэргэжэлтэд Буряадай республикын, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Приморско хизаарай аймаг, районуудта хүдэлхэеэ эльгээгдэхэнь.

Р. ЧАГДУРОВА.

ТАБА МИЛЛИОН МОРИД АЖАЛ ХЭНЭ

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын мори үсхэлгын ба мориной заводуудай главна управлениин начальник Г. В. НЕЧИПОРЕНКЫН хөөрөөнһөө

Машинануудай үе сагташье морин хэрэгтэй байна. Мүнөө Советскэ Союз дотор 8 миллион шахуу адуу морид бии. Тэдэнэй 5 миллиониинь ажал хэнэ. Эдэмнай ашаглагдаха хүсэнэйнгөө талаар 300 мянган тракторай хүсэнтэй жэшэжэ боломоор юм.

Хүдөө ажахыда адуу моридые хэрэглэнгүй байжа болохогүй гэжэ колхозууд, совхозуудай дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тон зүб тоолодог. Энэнь тоо мэдээнһээшье харагдана. 1965 он дотор ороной колхозууд, совхозуудта үбһэ, һолоомо һүрилхэ бүхы хүдэлмэриин хахад шахуунь, овощ тариһан газарай рядууд хоорондохиие элдүүрилгын 40 процентнь, үбһэ сабшалгын 20 гаран процентнь, хартаабхын газар элдүүрилхэ, хуряаха хүдэлмэриин 14 шахуу процентнь морёор хэгдэһэн байгаа. 177 миллион тонно гэхэ гү, али бүхы бэлэдхэгдэһэн үтэгжүүлтын 40 процентнь таряалангай газар дээрэ морёор зөөгдэһэн байха. Мал бэлшээн тэжээдэг нютагуудтахи мал ажалай бригадануудта олон морид хэрэглэгдэнэ.

Адуу моридые үсхэлтые шэнжэлдэг бүхэсоюзна институдай тоо мэдээнэй ёһоор, нэгэ хахад километр хүрэтэр газарта абаашагдаха ашаануудые морёор зөөбэл, автомашинаар зөөһэнһөө үлүү ашагтай байна. Шабар шабхатай болоһон үедэ, үбэлэй хүрхүнгэрэгэй тогтоһон сагта морин унаа юунһээшье үлүү һайн байдаг. Хадатай, ой тайгатай, жэгдэ бэшэ газарнуудта морин юумэ зөөхэ гол унаа болоно.

Ороной зарим нютагуудтахи колхозууд, совхозуудай газарынь жэжэхэн хэһэг участогуудһаа бүридэдэг. Балтиин далай шадар, баруун-хойто, түбэй хара хүрьһэтэ зоны зүүн-хойто нютагуудта, Дунда Азиин ба Закавказиин хадалиг районуудта тиимэ газар таряалан элбэг юм. Багахан хэһэг газарнуудые морёор элдүүрилхэдэ гарза багатай байдаг.

Оньһон техникын улам дэлгэржэ байһан мүнөө сагта хүдөө ажахын үйлэдбэридэ моридой эзэлдэг һуури, үүргын ехээр хубилһаниинь ойлгосотой. Мүнөө бүри ехэ эрилтэ табигдадаг болонхой. Томо бэетэй, хүсэтэй морин багахан мориноо хоёр дахин ехэ хүдэлмэри хэдэг ха юм.

Мориной заводууд манайда һайн үүлтэрэй, спортын моридые үдхэхэ гол бааза болоно. Орон дотор 88 тиимэ завод бии. Эдэмнай —ород, орловско үүлтэрнүүдэй һайн моридые, донской, буденновско гүйгөөшэ моридые, хүндэ ашаанай совет үүлтэрэй, унаагай гэхэ мэтэ моридые үдхэдэг ехэ, ашагтай ажахынууд.

Зүүн талын олохон районуудта адуу морид хүн зондо мяха, сэгээ үгэдэг мал ажалай шухала һалбари болоно. Хилын саанахи дэлгүүр дээрэшье мориной мяхан гүйсэтэй боложо байнхай. Һүүлэй дүрбэхэн жэлэй турша соо 100 мянга шахуу тонно иимэ мяхан хилын саана гаргагдаа. Ниилээд олон морид медицинэдэ шухала элдэб янзын эмүүдые үйлэдүүлхын тула биологиин промышленностьда донорнууд болгогдон хэрэглэгдэнэ.

Манай ороной арадууд үни сагһаа хойшо мориной һорёон мүрысөөндэ дуратай юм. Соттой солбон джигит тухай, тэрэнэй үнэн хани—хурдан морин тухай олон шүлэгүүд, дуунууд найруулагдаһан байха. Иимэ түхэлэй спорт хүндэтэй, маттаалтай. Энээниие хүн бүхэнэй, бага үхибүүнһээ эхилээд үбгэд хүгшэд хүрэтэрөө хэрэглэжэ болохо, хэрэглээ һаа туһатай юм.

Хатарша, гүйгөөшэ морид дэлхэйн дэлгүүр дээрэ үнэтэй байдаг. Краснодарай хизаарай «Восход» гэжэ мориной заводто үсхэгдэһэн, Европын шангые һаяхан хоёрдохёо абаһан Анилин гэжэ эрхим үүлтэрэй унаагай азаргын түлөө ФРГ-тэй худалдаа наймаанай нэгэ фирмэ 250 мянган доллар үгэхэбди гэһэн байна. Манай хатарша, гүйгөөшэ морид Франци, Англи, ФРГ, Швеци, Финлянди ба бусад оронуудта худалдагдадаг.

(ТАСС).



Улаан-Үдын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Энэ фабрикын сэмбэ нэхэгшэ Дарья Григорьевна Носкова табан жэлэй түсэб 4 жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, халаан бүринигөө даабари ходол үлүүлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Носкова өөрынгөө һурагша Люба Буяновада утаһа яажа уяхыень харуулжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

—□—

Дизель-электрическэ крануудай коллектив Үдэ голой адагта уһанай оёорой бур, элһэ гаргаха хүдэлмэриингөө жэлэй түсэб болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэбэ. Тингэжэ түсэбһөө гадуур 6000 гаран кубометр элһэн эрьедэ гаргагдаа. Кранай машинист, коммунис ажалай ударнигууд: Н. А. Фёдоров, В. Корытов, горсоведэй депутат Д. Н. Тютрин, механик А.З. Сургучев болон бусадшье эрхим һайнаар ажаллаа.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) механик А. З. Сургучев, кранай машинист Д. Н. Тютрин.

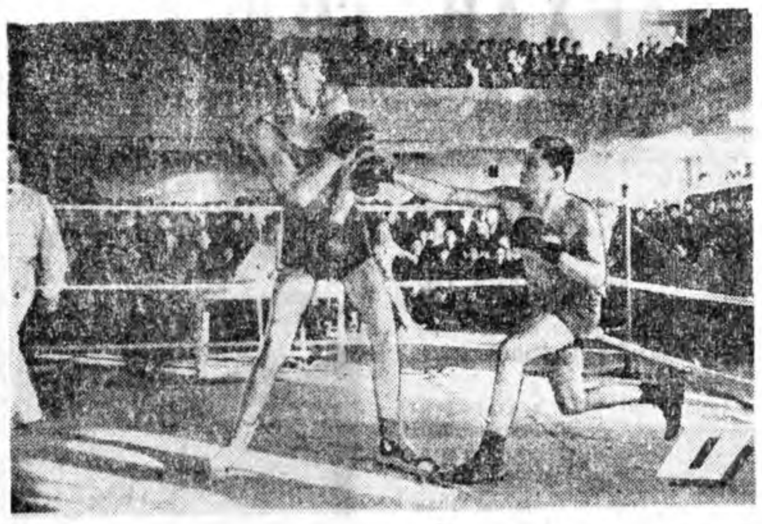
Д. БАЛДАНОВАЙ фото.



БОКС

ГУРБАН ҮДЭРЭЙ ТУЛАЛДААН

ҮНГЭРhЭН амаралтын үдэр боксоор түрүү hуури эзэлхын түлөө ноябриин 11-дэ эхилhэн мүрысөөнэй түгэсхэлэй уулзалга болобо. Энэ үдэр урда үеэнүүдтэл адли Улаан-Үдын спортын ордон соо олон зон суглараа. Эндэ байгшад — hаншагаа сайhан үбгэдhөө эхилээд, бүри багахан үхибүүд хүрэтэрөө hүүлшын тулалдаае хүлеэжэ ядаhаниинь элитэ hэн. Юуб гэхэдэ, hонирхолтойшье, шанга тэмсэл болохоор хүлеэгдээ, болоошье гэл-



тэй. Анханда тулалдажа эхилhэн 100 боксёрнуудай эгээл эрхимэй эрхимүүд хүсэ шадалаа, солбон шамбайгаа шалгалсаа, үзэлсөө бшуу. hүүлшын үдэрэй мүрысөөндэ хабаадаhан боксёрнуудай олонхинь бүхы талаараа бэлэдхэл hайнтай байhанаа батадхажа, харагшадаа ехэтэ баярлуулба. Гэбэшье зарим дутагдалнууд элирээ. Тэрэнэй гол түлэбынь гэхэдэ, зарим нэгэниинь хүсэ шадалтай байбашье, үшөө дүй дүршэлөөр бага, техникэ hулатай байшоо. Энээнhээ уламжалан, «гоё hайхан», hургуули болохо бокс тобойсо харуулжа шадаагүй. Иимэ ушарhаа, жэшээлхэдэ, эгээл хүндэ бэетэйшүүл соохоо «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Вячеслав Дьячков гэгшэ диилдэhэн дээрэ тоологдобо. Зүгөөр диилэнхидээ шанга тэмсэлэй оршон байдалда тус мүрысоон үнгэрөөл даа.



...hүүлшын — гурбадахи үдэрэй уулзалга 12 часта эдиршүүлэй тулалдаагаар эхилээ. Эгээн түрүүлэн ринг дээрэ 46—48 килограмм шэгнүүртэй боксёрнууд Константин Иванов Жамбал Лхасарунов хоёр дуудагдаа. Эдэнэр хоюулаа «Труд» бүлгэмэй гэшүүд, урда үдэрнүүдтэ илажа гараhануууд хэн юун гэлтэгүй хоюулаа ургажа ябаhан хоёр. Гэтэр Ивановынь үшөө бага зэргэ залуушье hаа, нүгөөдэеэ очкогооро илажа гараа. Эдэнэй hүүлээр удаа дараалан тулалдаhан аха

дүү Геннадий. Сергей Нагаслаевтан хоюулаа шадамар бэрхэ боложо байhанаа гэршэлбэ. Бэеэр нарин, үндэрнүүдшье байбал, шанга шандааhануудтай байжа, шүүжэ шадаа.

Мүн эдиршүүлэй дундаhаа Александр Щербаков («Спартак») Геннадий Кондратьев (үхибүүдэй спортивна hургуули) гэгшэдэй тулалдаан шангаар түгэсөө. Эдэ сасуутан хоёр, бокседо хабаадажа

эхилhээр 3—4 жэл болонхойнууд. Хоюулаа үнгэрhэн жэлдэ чемпионууд байhан. Хэды тиимэ байбашье А. Щербаков булюу хүсэтэй, техникэ hайнтай байжа яаха аргагүй нүгөөдэеэ сохижорхёо.



Жара гаран килограммай шэгнүүртэн соохоо үнинэй бэрхэ боксернуудай нэгэн Даша Цырендондуков онсо шалгаржа гараба. Энэмнай өөрынгөө «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Сандаковые хоёрхон минутын туршада хайра гамгүйгөөр сохижо, hураггүй булюу байhанаа харуулжа, олоной магтаалда хүртөө. Гадна hайн техникэ харуулhанайнгаа түлөө тусхай дипломоор шагнагдаба.

Улаан-Үдын интернат hургуулиин hурагша, нэгэдэхи разрядай Батор Цыбикжапов хэмгүй бэрхэ, эрьежэ харалтагүй шуран добтологшо байhанаа дахинаа батадхаба. Набтаршаг бэетэйшье байбал, шанга, сэхэ сохидолтой, добтолжол оробол, сухаридаггүй гуримтай. Тиимэhээ заабол шүүхэеэ оролдодог, шүүдэгшье юм. Мүнөөдэр мүн лэ hайн hайханаа харуулжа, 24 илалтаяа түйлаба гээшэ. Эдиршүүлэй дунда түрүүлжэ ябаhан солбон шамбайшуул Агван Амагалонов, Виктор Кулаков («Спартак»), Владимир Бадаев (үхибүүдэй спортивна hургуули) болон бусад илагдашоо.

Урдынхидаал адли эрэшүүлэй уулзалганууд олоной анхарал ехээр хандуулба. Энэ янзаар 18 хүн тулалдаhан байна. Олонхидынь нэгэнтэ бэшэ чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэнүүд, СССР-эй спортын мастернууд болоод мастернуудта кандидадууд юм. Нэгэдэхи разрядай боксер, бушуу шамбай Валерий Стрельников, «Буревестник» бүлгэмэй гэшүүн Анатолий Егунов, СССР-эй спортын мастернууд Валерий Кондаков, Яков Цуй Ю-сен гэгшэд баян дүй дүршэлтэй, техникэ, тактикыншье талаар дээдэ мэргэжэлтэй байhанаа лаблабад. Тэдэнэр бултадаа илажа, хүндэтэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

СССР-эй спортын мастер, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай 4-дэхи курсын студент Владимир Бадмаев, бэрхэ боксёр Геннадий Краснопеевтэй уулзахадаа бираагүй, түргөөр эсэжэ, бэлэдхэлгүй байhанаа харуулаа. Энэмнай түрүүшын 3 минутын туршада hайнаар сохилдобошье, hүүл тээшээ hуладашоо.

Харин тиихэдэнь нүгөөдэ нүхэрынь улам шангаран, хүсэ ехэтэй хэдэн шандааhануудые буулгажа, мастераа тухашаруулаа. Владимир Бадмаев бэеэ хэды хамгаалбашье яаха аргагүй диилдэшоо.

Эндэ мүн мастерта кандидат Валерий Турлай гэгшын онсо нэгэ шанарые тэмдэглэлтэй. Энэ нүхэрнай 23 наhатай юм. Бокседо дуратайшуул тэрэниие hайн мэдэхэ. Студентнүүдэй дунда үн-

гэргэгдэhэн мүрысөөндэ илаhан, 1966 оной чемпион алдартай. Энээхэн наhан соогоо ринг дээрэ 83 дахин гаража, 75-ыень шүүhэн. Мүнөөшье тус мүрысөөндэ шалгаржа гараба. Гурбан үдэр ринг дээрэ гаража, уулзаhан лэ боксёр бүхэнөө нокдаунда оруулжа, илалта түйлаhан байна. hүүлшын үдэр 1965 оной РСФСР-эй чемпион Валерий Шелопугинтай тулалдахадаа бага зэргэ абиртабашье, мүн лэ нокдаунда оруулжархёо.

Нэгэдэхи разрядай боксёр Валентин Васильев ургажа ябаhанаа гэршэлэн харуулба. Тэрэ Эрхүүгэй «Буревестник» гэжэ hайн дуранаай, Захааминай аймагай чемпион Геннадий Пироговтой ана-мана тулалдаба. Али болохо мэхэ гарган, багахан лэ олдоhон арга боломжые хэрэглэн добтолоо. Хэды оролдобошье хатуу шэрүүн сохидолтой нүхэрөө булиханьбэрхэтэй байшоо.

Иигэжэ эрэшүүлэй уулзалга, бүхы дээрээ энэ мүрысөөн шанга тулалдаагаар дүүрээ. Эрхимлэжэ гараhан боксёрнуудта диплом болон багахан түмэр тэмдэгүүд барюулагдаба.

Энэ мүрысөөндэ шэнэ команда hайн бэлэдхэлтэй байhанаа харуулаа. Тус бүлгэмэй алар табан гэшүүд илалтануудые түйлажа, өөрынгөө командада нэгэдэхи hуури асарба. Тэрэшэлэн «Буревестник» гэжэ hайн дуранай спортивна бүлгэмэй 3 боксёрнууд эдэ уулзалгануудта илалта түйлажа, мүн лэ hайн дүнгүүдые түйлаhан байна. Тиихэдэ 4 боксернууд — Цырендондоков, Краснопеев, Доржиев, Стрельников гэгшэд эрхим hайн техникэ ба тактика харуулhанайнгаа түлөө тусхай шагналнуудта хүртөө юм.

Арhан бээлэйн эзэдэй гурбан үдэрэй тулалдаанай дүн хаража үзэхэдэ, Буряадай боксын урданай алдарые дахинаа hэргээхэ ехэ арга боломжын бии байhаниие гэршэлбэ. Бокседо дуратай хүдэр хүбүүд, бокедо hаянай хабаадажашье эхилhэн шүрбэhэлиг бэетэн олон байба. Тэдэнэй дундаhаа эгээл эрхимэй эрхимүүдыень шэлэжэ, hайнаар бэлдэхэ, саг үргэлжэ hорёо үнгэргэжэ байха шухала болоно. Тиигэжэ ерэхэ жэлдэ Хабаровск городто үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ hайн бэлэдхэлтэй боксёрнуудые эльгээхэ гээшэ ехэ хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг мүн. Тус уулзалгада бэлэдхэхэдээ гол түлэб боксёрнуудайнгаа техникые hайжаруулхын тула оролдохо ёhотойбди. Ушарынь олонхи боксёрнууд бэе махабадайнгаа, хүсэ шадалайнгаашье талаар бараг hайн бэлэдхэлтэй байбашье, үшөөл дүй дүршэлөөр, техникэ багатай байба. Энэ дутагдалые усадхахын түлөө манай бэрхэ тренернүүд хэмгүй ехэ ажал ябуулха ёhотой бшуу.

И. ОЧОРОН.



ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. В. Турлай (зүүн гарhаа) В. Щелопугин хоёрой тулалдаан. 2. Ринг дээрэ Н. Тухватулин (баруун гарhаа) А. Егунов гэгшэд. 3. В. Кондаков илаhан дээрэ тоологдобо. 4. Судья В. Шабаев СССР-эй спортын мастер Цуй Ю-сендэ диплом барюулжа байна.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хүдэлмэришэдэй столово» гэhэн түрүү бэшэг. Агууехэ Октябриин табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэhэн гаршаг доро материалнууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Коллективэй зорилго — түргэн, гоёор, бүхөөр барилга бодхоохо!» гэhэн гаршаг доро Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай ажал хүдэлмэри тухай материалнууд толилогдоно.

Гурбадахи хуудаhанда: АПН-эй корреспонденци. «Хэрэгсээнгүй байhаар» гэhэн М. Бадуевай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: элдэб hонин. Спорт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэй байха. Саhан орохо, бордоhон болохо. Хойто аймагуудта 4—9, бэшэ нютагуудта 0—5 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ hүниндөө 8—9, үдэртөө 0—2 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ

АФРИКАН НЭГЭДЭЛЭЙ ШАЛГАЛТА

Эфиопиин ниислэл Аддис-Абебэ городые «Африканска Женевэ» гэжэ дэмы нэрлэдэггүй байна. Элдэб зүблөөнүүд, Африкын оронуудай хоорондын конференцинүүд өндэ боложо, Африкан нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэд тэндээндэ хабаададаг, тэрэшэлэн Африкын нэгэдэлэй организациин (ОАЕ) штаб-квартира тэндэ байдаг юм. Аддис-Абебын түбтэ байдаг «Африкын байшан» соо Африкан нэгэдэлэй организациин гүрэн түрые болон правительствые толгойлогшонорой ассамблей ноябриин 9-дэ хүдэмэреэ түгэсхөө. Африкын бүхы 38 бэеэ даанхай оронууд энэ зүблөөндэ хабаадаа. Африка түбиин оронуудай гүрэн түрые болон правительствануудые толгойлоhшонор 1963 ондо май hарада ОАЕ-гэй байгуулагдаhанhаа хойшо дүрбэдэхеэ уулзаба.

Африка түбиин шухалын шухала асуудалнуудые Африкын оронуудай түлөөлэгшэд ОАЕ-гэй шатаар зарлагдаhан хуралдаанууд дээрээ зүбшэн хэлсэдэг юм. Эдэ асуудалнуудайнь тоодо Африкада колониализмын үлэтдэлнүүдые эсэслэн зайсуулха асуудалнууд, Баруун-Урда Африкадахи байдал, Урда-Африкын Республикада расистнуудай зоргоороо оролго, Урда Родезидэхи оршон байдал оролсоно. Африкын оронуудай хоорондохи харилсаа холбоо байгуулха асуудалнуудта эдэ уулзалгануудай үедэ горитой анхарал хандуулагдадаг юм.

Аддис-Абебэдэхи хуралдаан политическэ угаа орёо оршон байдалда үнгэрөө. Политическэ болон социальна байгуулалтынгаа талаар тад ондоо гүрэнүүдые ОАЕ нэгэдүүлдэг юм. Африкын хэдэ хэдэн оронуудта энэ жэлдэ сэрэгэй урбалтанууд болоо. Африкын нэгэдэлэй организациин хүдэлмэриие hаатуулха гэжэ нэтэтэ бэшэ hэдэлтэ хэдэг империалистнуудай hанаашалтануудтай энэ организаци ушарха зэргэтэй болодог. Энэ хуралдаанай урда тээ иимэ hэдэлгэнүүд хэгдээ. США-гай болон Англиин тагнуулнуудай үүсхэлээр Гвинейн делегаци Ганада арестовалагдаhан байгаа. Энэ делегаци Аддис-Абебэ орожо ябаhан байгаа бшуу. Энэ харата ааша гаргагшад хуралдаанай хүдэлмэридэ хабаадахаhаа арсахыень Гвинейн Республикын президент Секу Туре гэгшые баадхажа шадаа. Гэбэшье энэ хуралдаае таhалдуулха гэhэн hанаашалтанууд урагшагүйдөө.

Тэбхэр нэгэ жэлэй урда тээ Ян Смидэй хархис бүлэг Урда Родезидэ засаг түрые булимтаран абаhан байгаа. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ ассамблейн делегадууд гол анхаралаа хандуулhан байна. Экономическа баалалта гэлэг уршагта ушарые Англиин правительство өөрынгөө ашата туhада хэрэглээ. Жэшээлхэдэ, Баруун Германи Урда Родезидэ туhаламжаяа бүри үргэдхөө гэжэ Африкан нэгэдэлэй организаци мэдүүлhэн байна.

Тиихэтэй хамта Урда Родези тушаа ОАЕ-гэй урда тээнь баталан абаhан шиидхэбэринүүдые Африкын зарим оронуудай шууд сэхээр дүүргээгүй байhые тэмдэглэхэ шухала. Родезиин хоёр гол африкан партинуудай—Зимбабвиин арадай африкан союзай болон Зимбабвиин африкан национальна союзай хоорондо гараhан зүрилдөөн Смидэй засаг түрые усадхаха хэрэгые орёо болгоно.

Африкын түрүү үзэл баримталдаг түлөөлэгшэд хадаа сүлөөрэлгын комитедэй хүдэлмэриие болюулхын түлөө оролдолго гаргаhан зарим делегадуудтай хуралдаанай үедэ шангаханаар тулалдаха баатай болоо. ОАЕ-гэй өнэ дайшалхы орган Африка түби дээрэхи национально-сүлөөрэлтын хүдэлөөндэ туhаламжа үзүүлхэ үүргэтэй юм. Сүлөөрэлгынгөө түлөө тэмсэжэ байhан Анголын, Мозамбигай, Португалиин Гвинейн, Баруун-Урда Африкын арадуудта энэ орган туhаламжа үзүүлдэг байгаа. «Хэршье ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобол, бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөтэй түлөө тэмсэжэ байhан манай аха дүүнэрые мартаха ёhогүйбди» гээд, ОАР-ай президент Гамаль Абдель Насер мэдүүлhэн байгаа. Сүлөөрэлгын комитедэй ажал ябуулгые олонхиин дуугаар hайшааха зуураа, хуралдаанай шиидхэбэри хадаа национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ тус комитедээр дамжуулан hанал сэдьхэлэй материальна туhаламжа саашадаа үзүүлхыень Африкын оронуудые уряалhан байна. Сүлөөрэлгын арминуудай сэрэгшэдые бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаха гэжэ африкан нэгэдэлэй организациин зарим оронуудай шиидэhые этээн лэ шухала хэрэг гэжэ тоолохоор.

ОАЕ-гэй hулабтар байгаашье hаань, колониальна гуримда, империализмда эсэргүүсэхэдээ, харилсаа холбоотой, нэгэдэлтэй байха гэhэн эрмэлзэлгын ехэ бөложол байhые Аддис-Абебэдэ болоhон хуралдаан харуулаа. Африкан нэгэдэлэй организациин саг зуура урагшагүйдэлгэ, колониализм болон рацизмhаа Африкые сүлөөлхын түлөө хэрэгтэ африкан нэгэдэлэй организациин оруулhан hайн туhа нэмэриие балартуулжа шадахагүй байна.

БОНН ПРАВИТЕЛЬСТВАГҮЙ БОЛОО

Баруун Германидахи правительственна кризис хоёр үлүүтэй недели соо үргэлжэлжэ байна. «Сүлөөтэ демократуудай» партиин түлөөлэгшэдэй Эрхардын коалиционно правительстваhаа гараhан ушар энэ кризисэй шалтагаанинь болоно. Канцлер Эрхард, нэгэ партиин—христианско-демократическа союзай түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн правительстваа оронoо хүтэлhэн зантаараа гэхэдэ болохо байна. Зүгөөр канцлер өөрөө парламентын олонхидоор унагаагдаhхай. Эрхард этигэл найдабари тухай асуудал табихаhаа арсаа. Гэбэшье тэрэ тушаалhаа бууха ёhотой гэжэ бундестаг ноябриин 8-да олонхиин дуугаар hанамжалан хэлээ. Боннско конституциин ёhоор канцлерай тушаалда шэнэ хүнэй hунгагдаhан тухай парламентын олонхёороо дуугаа үгэхэ хүрэтэр хуушан канцлер тушаалдаа үлэхэ эрхэтэй юм. Тиимэ болохолоороо, мүнөө үедэ Бонн парламентын олонхиин зүгhөө дэмжэгдэжэ шадахагүй, ямар нэгэн харюусалгатай шиидхэбэри гаргаха хүсэ шадалгүй правительстватай болоод байна.

Асуудал юуб гэхэдэ, ФРГ-гэй гурбан гол партиин нэгэниинь шье бундестагта олонхиин дуутай боложо шадаагүй байна бшуу. Бундестагай 496 hууриин 245-ниинь христианско-демократическа союзда, 49-ниинь сүлөөтэ демократическа, 202-ынь социально-демократическа партинуудта хамаадана. Тиимэhээ шэнэ канцлерые hунгахын, бата правительство байгуулхын тулада гурбан партиин алишье хоёрынь холбоо байгуулха зэргэтэй юм. Тиимэhээ боннско политическэ ажал ябуулагшад нюуса далда хөөрэлдөөнүүдые угаа ехээр хэжэ байнхай.

Иимэ оршон байдалай тохёолдоод байхада, «христианска демократууд Эрхардые тушаалhаань гаргаха гэжэ шиидхээ. Канцлерай тушаалда ХДС-hээ Баден-Вюртемберг гэжэ газар нютагай премьер-министр 62 наhатай Курт Георг Кизингер (1933 онhоо нацистска партиин гэшүүн байhан) ехэ тулалдаанай болоhоной hүүлээр олонхиин дуугаар hунгагдаа.

Оппозицида байдаг социал-демократууд политическэ кризисые өөhэдынгөө нэрэ хүндэ дээшэлүүлхын тулада хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Гэбэшье тэдэнэр мүнөө хүрэтэр боннско политикын гол шэглэлые дэмжэдэг, шэнэ юумэ дурадхажа шададаггүй байна.

Баруун Германида мүнөө хүрэтэр бэелүүлэгдэдэг политикадань ямар нэгэн ехэ хубилалта канцлерые hэлгэлгэhээ уламжалан боложо шадахагүй байна. Баруун Германиин мэдээжэ публицист С. Хафнерэй бэшэhэнэй ёhоор, «дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүнгүүдые мэдэрхэгүй, дэлхэйн гурбадахи дайн байлдаае хүлеэхэ» гэhэн боннско бүхы политика «хүсэдөөр урагшагүйдөө, тэрэнэй түлөө харюусалтые канцлерай тушаалhаа Эрхардые болюулха гэжэ мүнөө бэлдэжэ байhан политическэ ажал ябуулагшад түрүүшын ээлжээндэ харюусаха...».

В. КУЗНЕЦОВ,
А. РАЧКОВ.

Хилын саданаhаа

Гэмтэ дайн байлдаае зогсоохо!

ПАРИЖ. «Вьетнамда америкынхидэй хэжэ байhан гэмтэ ябуулгануудые элишэлхэ комитедүүдые байгуулхые, мүн конференцинүүдые зарлахые юристнүүд-демократуудай уласхоорондын ассоциаци уряална» гээд ассоциациин генеральна секретарь Ж. Норман «Юманите» газетэдэ бэшэнэ. «1954 онhоо 1965 он хүрэтэр вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай хэhэн гэмтэ ябуулгануудhаа уламжалан, 170.000 хүн алуулаа, 800.000 хүн шархатаа, туляан зобоогдоо, 400.000 хүн түрмэнүүдтэ хаагдаа, 5.000.000 хүн концентрационно лагерьнуудта «суглуулагданхай» гээд автор бэшэг соогоо заана. Американ хүтэлбэрилэгшэд алалга хюдалгаяа улам үргэдхэжэ байна».

«Американ империалистнууд хадаа хуби заяагаа өөhэдөө шиидхэхэ эрхыень Урда Вьетнамай арадhаа, мүн дэлхэйн бусад арадуудhаа хаhаха зорилго табина» гээд Норман тэмдэглэнэ. «Вьетнамда хэгдэжэ байhан зэрлиг муухай ябуулгануудhаа уламжалан, дэлхэйн бүхы арадуудай дунда улам ехэ зэбүүрхэл болоно» гээд саашадаа бэшэг соо хэлэгдэнэ.

ЖЕНЕВЭ. Баатарлиг Вьетнамда эсэргүүгээр США-гай хэжэ байhан эзэрхэг түримхэй дайн байлдаан, энэ дайн байлдаае үргэдхэхэ тухай Маниладахи зүблөөнэй баталан абаhан шиидхэбэри бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда аюул тохёолдуулна гээд Швейцариин Ажалай партиин Центральна Комитедэй пленум эндэ болоходоо, гаргаhан шиидхэбэри соо хэлэнэ. Энэ шиидхэбэринь «Вуа уврие» газетэдэ толилогдонхой. Вьетнамдахи американ эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулгахын, энэ оронhоо американ сэрэгүүдые гаргахын, өөрыгөө тодорхойлхо талаар вьетнам арадай эрхые мэдэрхын тулада хамтаараа хүсэлэл оролдолго гаргахые пленумдэ хабаадагшад уряалаа.

БЕРЛИН. Немецкэ Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй VI конгресс эндэ болоод дүүрэбэ. Конгрессто хабаадагшад баталан абаhан резолюци соогоо эзэрхэг түримхэй ябуулгые буруушаагаа, американ сэрэгүүдые Вьетнамhаа таргаха тухай Джонсоной правительствада эрилтэ хэхыень уряалан, США-гай Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмдэ хандаа.

(ТАСС).



«Шүдэнүүдэй гигиеныни недели» Япондо жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг юм. Энэ неделиин үедэ шүдэеэ яажа сэбэрлэхэб, хайшан гээд тэдэниие бүхэ байлгахаб гэhэн хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд бүхы орон дотор үнгэргэгдэдэг. Үхибүүдтэ тусгаар анхарал хандуулагдадаг юм. Зураг дээрэ: Токиогой «Метрополитен» гэжэ стадион дээрэ 1500 үхибүүн шүдэнэй щетконуудые гартаа бариад, шүдэеэ зүбөөр сэбэрлэхэ хэрэгтэ hуража байна.
АП-гэй—АПН-эй фото.

Тайнинь провинцида болоhон байлдаанууд

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Камбоджын хилэ шадарай Тайнинь городто дүтэшэг байдаг Америкын хуурай газарай сэрэгүүдэй 25-дахи болон 1-дэхи дивизинүүдэй командна пунктнүүд уруу Урда Вьетнамай патриодууд ноябриин 12-то миномёдуудаар хүсэтэ буудалгануудые хэhэн байха юм. Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Сайгонhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ буудалгын үедэ американ сэрэгүүд «дунда зэргын» хохидолдо ороо.

Тайнинь провинцида хоёрдохи неделиин турша соо шанга байлдаанууд боложол байhаар. Энэ райондо американ командованиин хэhээлтын эгээн томо ябуулганууднай нэгые хэжэ байнхай. Харин агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёhоор энэ ябуулгада 25—30 мянган солдадhаа бүридэhэн сэрэгүүд хабаадана. Патриодуудай эндэхи түшэглэлгын пунктнүүдые дарахын тулада Урда Вьетнамай патриодуудай эзэлжэ байhан газарые американ авиаци, тэрэ тоодо «Б-52» гэжэ бомбардировщигууд хэдэн үдэрэй турша соо бомбодоод байна. Байлдаанай боложо байhан райондо олон сэрэгүүдэй эльгээгдэhэн болобошье, патриодууд сухаряагүй.

Хунвэйбинүүдэй шэнэ жагсаал

ПЕКИН, (ТАСС). Мао Цзэдун, Линь Бяо, Чжоу Эньлай болон бусад хитад хүтэлбэрилэгшэд сэрэгэй хубсаhануудые үмдөөд, армиин вездеходуудта hуугаад, Пекинэй гол үйлсэнүүдээр мүнөөдэр гүйлгэлдөө. Тэдэниие мотоциклистнууд үдэшөө, хэдэн ашаанай машинада hууhан сэрэгшэд харуул боложо ябалсаа. Пекинэй үйлсын хажуу талануудаар солдадууд болон хунвэйбинүүд зогсожо байгаа. «Соёлой хубисхал» гэдэгэй эхилhэн сагhаа хойшо Мао Цзэ-дун хунвэйбинүүдтэй наймадахяа «уулзаба».

Дайн сэрэгые буруушаана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ноябриин 12-то США-гай национальна hайндэр—«Дайнай ветерануудай үдэр» Нью-Йоркдо тэмдэглэгдээ. Энэ үдэр городой «Юнион-сквер» гэжэ талмай дээрэ митинг болоо. Урда Вьетнамай хэрэгүүдтэ США-гай зэбсэгэй хүсөөр хамааралсалгые митингдэ хабаадагшад эрид шууд буруушаагаа.

Сэрэгтэ эсэргүүсэhэн удхатай хуудаhануудые митингдэ хабаадагшад тарааhан байна. Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулхыень, энэ оронhоо американ сэрэгүүдые дары түргэнөөр гаргахыень США-гай правительствые эдэ хуудаhанууд уряална.

Зүүн-Урда Азида США-гай бэелүүлдэг политикые буруушаалгын тэмдэг болгон хэдэн арбаад американ ветеранууд тэдэниие армиhаа хүндэтэйгөөр табиhан тухай үнэмшэлгэнүүдээ митингын түгэсхэлдэ, олон зоной хараhаар байтар галдаа, өөhэдынгөө дайшалхы шагналнуудhаа арсаа.

„Джемини-12“ онгосын ниидэлгэ тушаа

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Джемини-12» гэжэ замбуулинай онгосодо hуугаад ниидэжэ ябаhан американ космонавтнууд Джеймс Ловелл болон Эдвин Олдрин дүрбэ үлүүтэй час соо ниидэhэнэйнгээ hүүлээр программынгаа ёhоор 185 миль дээрэ өөрынгөө онгосые «Аджена» гэжэ ракетэтэй холбоhон байна.

Онгосо дээрэхи радарай, мүн газарhаа ниидэлгые хүтэлбэрилхэ центртэй холбоо байгуулха оньhон тухеэрэлгын хүдэлмэридэ hаад болоhон дээрэhээнь графигаар хараалагдаhан сагhаа 19 минутаар гээгдэжэ, тэдэнэр онгосоёо ракетэтэй холбоhон байха юм.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Аджена» гэжэ ракетын двигателиин хүдэлмэридэ дутуунуудай гараhанhаа уламжалан, замбуулинай онгосын замаа хубилгаха шухала даалгабаринуудай нэгые болюулха гэhэн шиидхэбэри «Джемини-12» онгосын ниидэлгые хүтэлбэрилэгшэд ноябриин 11-нэй hүни гаргаhан байна гээд Кеннедиин нэрэмжэтэ хошуун дээрэhээ АП агентство мэдээсэнэ. Тусхайлбал, «Аджена» ракетэтэй холболдонхой зандаа байгаад, 185 милиин замhаа 460 миль хүрэтэр өөдөө ниидэн гаралгань болюулагдаа.

Энээнэй орондо космонавтнуудта наранай хиртэлгын фото-зураг буулгажа абаха даалгабари үгтэhэн байна.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и перевод — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н-02060. Зак. № 1138.